

Martijn Benders

Sauseschritt

v a n g e n n e p
—
a m s t e r d a m

Voor het schrijven van deze bundel ontving de auteur een
werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds.

Eerste druk Juni 2015

© 2015 Martijn Benders / Uitgeverij Van Gennep
Nieuwezijds Voorburgwal 330, 1012 RW Amsterdam

Ontwerp omslag: Martijn Benders / Léon Groen

Beeld omslag: Martijn Benders

Iconen en binnenwerk: Martijn Benders

ISBN 9789461644008 | NUR 306

www.uitgeverijvangennep.nl

Kladblok, stem.

Een man zat gedachteloos
in een lege kamer.

Zijn hand rustte op het kladblok.

Daarin schreef hij zojuist
'mensen zijn onreine wezens'.

Hij begon op zijn vingers te tellen.

Alweer drie dagen geleden
dat hij de stem van zijn dode moeder
op de radio hoorde.

Novica Tadic

RADIO

Een klein landje

[6]

Ik voelde me bedonderd omdat ik geloofde dat poëzie onnipotent was... hebben we geen oceaan? Ik vind hem bij deze uit. De Donau glinsterde groenig. Viki luisterde extatisch naar mijn laatste tienergedichtje. Ik dacht dat de afgekloven meloen me voorbij zou komen drijven net als hij dat bij Attila József deed. Maar de tijd spuwde slechts vuur en het metaalachtig geklik zo karakteristiek aan onze jonge jaren. Veel later zagen we elkaar opnieuw bij het Lukacs-zwembad in Budapest. Je kon niet merken dat ze jaren in het gevang had gezeten. Het gaat oké, zei ze. Is getrouwd. Ze hebben haar strafblad uitgewist, of dat tenminste beloofd. We hebben één leven en één dood. Dit betekent in een klein landje: één zwembad, één autoriteit en één projectiekamer waar de professionele filmmakers verzamelen. En de film op het scherm is een studie van de familieboom waar iedereen met iedereen verwant is en de concepten BOVEN en BENEDEN zijn tijdelijk, want een onvoorziene verandering kan alles weer op zijn kop zetten en onthullen dat er nooit een wijziging is geweest.

Ondertussen uit de tredmolen bloedspatten – ja, we verzamelen sinaasappels. Een paar foto's met zwarte randen: souvenirs, grafschriften. We vergeten ze snel en zonnebaden op de rand van de vulkaan. HEY, HOE GAAT HET ME JE KEREL?... GOED JOH BEDANKT... had ik moeten zeggen dat er nog tijd was dingen te redden? Ik ben gestopt aan vrouwen poëzie te lezen. Ik geloof niet dat poëzie een reddingspakket is welke je uit een helikopter tussen minstbedeelden werpt. Het gedicht is als een bloedhond: instinctief op zoek naar zijn gewonde prooi. Maar die zal in zijn vlucht steeds van vorm en essentie veranderen: probeer het maar, betrap de echte zielsangst op heterdaad! Je volgt het spoor van een interstellaire maffia van waarschijnlijkheid, het spoor van de Zwarte Hand, die aan een uit de zon ontvreemde gaswolk draait alsof het een Rad van Fortuin is – op die manier kunnen binnen de wolk het bloedbad en een toeristenpaadje elkaar doorkruisen. Het verleidt, met een geloofwaardig beeld van de toekomst, tot het hebben van een gokverslaving.

Tikkie

Ik lig op mijn sterfbed. Mijn dochtertje komt binnen.

Rent naar me toe, raakt mijn schouder aan.

'Tikkie!' roept ze, 'Jij bent hem.'

Ze rent weer naar buiten.

Ik probeer overeind te komen.

Maar ik ben hem, zal hem voor altijd zijn.

En dat kan ik haar niet zeggen.

[8]

Kan alles zeggen, maar niet dit.

Dus trek ik het witte laken over mijn hoofd,
want ik weet me alleen nog verstoppen.

Zo zullen ze me wegdragen, als iemand
die erg goed verstoppertje kon spelen.

Liefdesverdriet

Mijn vriend zei: het komt wel goed, blijf kalm.
Bestudeer hoe je yoghurt maakt.
Die komt helemaal vanzelf na de infectie.
Laat het rusten
in een gemoedelijke omgeving
met aangename temperatuur.

Mijn vriend is een Turk.
Die doen graag overal yoghurt op.
Ik ben Hollander, ik geloof in karnemelk.
Daar moet je flink voor schudden.

[9]

Turken kennen het als 'Ayrán', maar het heeft lagere status.
Je zwemt naar het paradijs door het yoghurtmeer.
Ayrán drinken ze in de hel, tussen politici en schapendarmen.

Ik heb het geprobeerd,
tot aan mijn nek stond ik in het yoghurtmeer,
maar ik kan geen hemelpoort zien
zonder er flink aan te rammelen.

Honderd ogen

Zo'n pokdalig meisje dat fakking goed kan dichten
staat plots voor me: 'Benders, het is gedaan'. Ze leest met de stem
van zondagse grasmaaiers mijn werk op, alsof
het nu echt de laatste keer is.

[10]

Vroeger werd ik wel eens wakker, en dan was ik ook wakker.
Had honderd ogen toen als een groenzige vlieg.
Keek door de caleidoscoop van mijn raam naar de zwart-witte wereld
waar een zwart-wit meisje liep dat ik inkleuren ging, de hele dag.
En op het eind van de dag belde ze vloekend aan.

Het is heerlijk om vergeten rond te lopen.
Het is geweldig om in een grote stad te wonen.
Wat doe jij me aan, waarom wrijf je zo met je pootjes?

De avant-garde borrelde. Je wilt niet dat Adolf Hitler ineens
op je pyjamafeestje staat. Misschien was ik te jong voor
overtrekmeisjes. Ik rukte aan vloekende massa
alleen om dat ene te scheppen.

Tegenwoordig word ik wakker, zoals dat heet, met één oog.
Ik sla mijn witte dekens op en trek loodzwarte sokken aan.
Het raam mijd ik, het kleurenspeel van de wereld
te overdadig voor de tunnel van liefde die mijn oog is.

Af en toe zie ik het zwart-witte meisje lopen,
maar kan me niet op haar concentreren.
Ze loopt voorbij, ze belt niet aan.
Het is heerlijk om vergeten rond te lopen.

Langzaam kleurt de wereld mij in, tergend langzaam, nauwgezet.
Ooit zal ik af zijn, perfect, paspop in de grote wereldetalage.
Dan zie ik haar weer. Mijn muurbloem, mijn assassin.
Sta op mijn zwarte sokken, de deur zwaait als vanzelf open
en nog voor ik in mijn pootjes kan wrijven
schiet haar kameleontong mijn oog in, de tunnel
der liefde, de zwanengang,
ik voel een withete kaasschaaf in mijn hoofd

[11]

denk dat was het, hier ging het om, val in haar armen,
zonder nog een enkele gedachte. Een engel daalt uit
de hemel neer, vleugels maaien woest door het licht

en zij, mijn broekje, mijn slager, wisselt voldaan van kleur
als ik zucht dat ze fakking goed kan dichten
en dan duvelt mijn sufgeneukte oogje dicht.

Ze loog niet

Ze loog niet toen ze zei dat ze erg stil slaapt.
Snap niet hoe iemand zo stil kan slapen.
We vielen hand in hand in slaap.

Ik werd wakker van de kou.
Ik luister en hoor, ja, nu de eerste vogel
maar dat is lang nadat ik haar alle dekens gaf,
weg met mij, dampend metropool vol geluid.

[12]

Nu tureluur ik met twee truien aan
maar zou er eigenlijk vijftig moeten dragen als een uil.

En dan met mijn grote bloeddoorlopen ogen
opbiechten
dat ik loog toen ik zei dat
ik een wereldstad ben vol rumoer,
dat wereldsteden op mij neerzien,
New York mij een korrel vindt, Istanbul vlokkerige ruis.

Het barst van de arrogante wereldsteden
die niets willen weten van mijn gekoekeloer

hoe kan haar adem sluipen als een dief
alsof schaduwen zelf ademen
en de nacht één grote
verschrikkelijke trui vol uilen is
die er een dekentje voor over hebben
om zichzelf niet langer te horen.

De wrevel

Nu ik op sleeptouw wordt genomen
door vrienden die het goed bedoelen, uit de wereld niet de mijne is,
als een schaakmeester die moet leren sjoelen sta ik aan de toog,
schuif bedroedelde viltjes over de bar

met mijn elleboog, lul tegen het décolleté van de dood
dat de fooi van mijn ziel weigert.

[14]

Alles aan me steigert de verkeerde kant op.
Urinoirs schudden hun dode ezelskoppen uit
over geleegde fluitjes. Sluitingstijd balkt alles buiten.

Je ziet een ruitenheer zwalken
in het batterijzure licht van een gevel.
De mist is als de wrevel zo dicht.

De bonnefooi

Het is het kerstene van de dood met ansichtkaartjes.
Het bromtollen van de ondergang
boven eindeloze gespaarde zegels
in oma's la. De gouden gewichtjes
die een gemeend woord achterna snellen,
een eenzame hanenpoot op een alinea.

Zwarter dan de monotone frietvork van de dood,
eenzamer dan fietsenrekken in de regen,

[15]

ze slopen de zwemparadijzen weer,
buurtkroegen gaan op slot,
overal dichtgetimmerde ramen,
kaartjesmachines, kapotjes.

Liefde in tijden van grote poëzie

Natuurlijk, wat dichters verdwenen. Maar de meesten bleven en schreven, en de liefdespoëzie was terug van weggeweest. Hoe strikter de censuur, hoe meer kleinkunst. Alles wordt steeds lokaler. Daar heb je Heinrich, oprichter van de liefdesjeugd. En Wolfgang, die vroeger nog cynische portretten schreef, schrijft nu vooral strenge sonnetten met versvoeten over kleine dingen die ook levensruimte willen bedingen zonder dat dwarse.

[16] Natuurlijk, poëzie kan niets veranderen. Ze staan er, allemaal. En onder de grote adelaarsvlag kussen soldaten hun meisjes onder lamplicht en schrijven de dichters steeds vlijtiger over steeds universele onderwerpen: de liefde, de liefde de grootste kracht, de kracht die alles schafft.

**

‘Waar zijn de geëngageerde schrijvers?’, klaagt kameraad Jezjov in de Doema. Zijn stem kaatst van de muren. Natuurlijk, onzindichters hadden te verduren in de Goelags. Maar waar, o waar was het engagement?

Moest hij nog meer nuttelozen aangeven om alles bij de les te krijgen?
Hij, die zijn ziel offerde om het volk een stem te geven?
Hij, die meer liefde voor het Vaderland had dan voor zijn leven?
Waar is de passie?
Waar het offer dat de dichter de gemeenschap brengt?

Ulrich en Ulrike samen op het zwartmos en Ulrike denkt: de gemeenschap is een heilige dood waard. Hoe kan het zijn dat wat zo vertrouwd is, zo eigen is, hoe kan de kindertijd zo dicht in het vlees komen?

**

‘Poëzie verandert niets!’ We zien Remco Campert, Remco Campert en Remco Campert iemand uit een bak water omhoog trekken en terwijl de man naar adem snakt en luidruchtig de dauw uit zijn longen hoest, ziet hij dat ik het zelf ben, Remco Campert. Remco Campert en Remco Campert.

[17]

Poesie ist ein Akt der Bejahung.

**

Megafoon, bushokje. *‘Mijn liefste, neem me mee naar de hemel. Nooit zullen we meer dezelfde zijn. Mijn liefje, de sterren bruisen. Liefde is de kroon op genade van de mensheid, het heiligste recht van de ziel, de gouden band die ons bindt aan plicht en waarheid, het verlossende principe dat vooral verzoent het hart om het leven, en is profetisch van eeuwig goed.’*

Maria, die de knopen ontwart

Ik, jij, en een verdomd slordig maantje,
zij aan zij, pratend over nieuwe liefde die nooit komt.
Als ik thuis ben en baantjes trek in bed denk ik vaak
aan veel te paarse dingen, zoals sonnetten met heilige

regelafbreking. Gekunsteld grapje, feestje, dat je vroeg
of je me soms pijn deed, wat niet je bedoeling was.

Ik weet het, de wereld is in zijn sas met je.

[18]

Er is altijd een stad met twee hoofden in elk bed.

Deze nacht met zijn sloddervossterretjes
denk ik niet meer aan je, neem genoeg met de aardschors.
Die is oud en betrouwbaar en hokt ook met iedereen

en tenminste simultaan, tenminste algemeen.
De oude leeuw die zijn truukjes vergat heeft
de goochel van een lief niet nodig, heeft alleen

in zijn rommelige, verknoopte manen (dus geen sonnet)
ontwart geen Maria (een stad, twee hoofden, één bed).

Twaalf kilometer

Twaalf kilometer kwam je fietsen, nadat ik je huid volgescholden had. Tussen ons moest het afgelopen zijn. We liepen door de kasteeltuin, er was niets aan te doen: je woont samen, hebt kids, jouw leven al twintig jaar een ander als toen en ik was maar even daar, een moment dat je het niet trok: een incident, een korte brok in je keel. Het betekende niet veel. Twaalf kilometer kwam je fietsen.

C.F H. baronesse van Tuyll van Serooskerken-Quarles van Ufford woonde ooit hier. Het is of we verschijningen zijn, we glijden over heimelijke paden, en zoals een boom instort in de herfst stort ook ik in slow motion in: elk woord dwarrelt uit mijn mond, de vergiffenis in. Jouw problemen zijn de mijne, ik moet verdwijnen

[19]

maar kan nergens heen. Baronesse van Tuyll zou zich geen buil aan me vallen. Soms mag de dool een hof blijven en de herfst zijn snipperdagen hebben, steeds worden wij onderbroken, twee verknoopte webben op één armlastige tak, waar een klein liefvallig spinnetje woont wiens hart op een regendruppel brak.

Haar zieltje is van crêpepapier

Ik hou van haar. Ze is strikt
als een wortelkanaalbehandeling,
onverbiddeijk als een ingesnoerd kontje.

Ze gutst in mijn hart een mooi rondje.
Met een scalpel roomt ze mijn oogjes af
en zingt met haar kleidroge mondje:

[20] Gutsen, gutsen, goedgemutst gutsen.
Gutsen, gutsen, goedgemutst gutsen.
Je bent de kluts kwijt, kleine jongen, je bent...

Haar zieltje is van crêpepapier,
het mijne van papier-maché.

De maan heeft enkel een kwartier om
te popschijnen op ons twee.

Het sterfelijke, waaraan niemand herinnerd wil worden
als ze een boek lezen met de vertraging van een vliegtuig.

Diep in de nacht kun je in het tandpastalicht groene torren zien
dansen op zijn grafsteen. Op de begrafenis weigerde de betonmolen
dienst als een koppige ezel.

Gitaarspelers vinden het te donker.
Schaakspelers en hun paarden
koesteren de wereldvreemde logica van januari.

[21]

Langzaam verdwijnt alles
in de stropdasachtige schaduwen.

Vandaag was een dag vol paniek

Al mijn vrienden kunnen het je zeggen
het is fijn een fijne tijd te hebben.
Maar kom jij weer aan met je stommiteiten
dan word ik ook dubbel zo kwaad.

En zeg ik koekjeswals, het is een val.
Bieslook, dit is het ook.
Pieterbaan, naar Delft gaan,
zie alles hier vergaan.
Zeurpiet, een stom lied,
je ziet het wel iets klopt er niet,
lachen maar, je hebt het zwaar,
zie alles hier vergaan.

[22]

En een beetje schrijver telt zijn lezers niet
maar streept ze af

Dus kom ik weer tot leven
om al die lelijkerds
die nog persoonlijkheden hebben
die je begraven kunt te begraven.

En ik teen het water
en een egeltje prikt mij,
ik moet de peetvader zijn
van wie mij ook maar wil.

Vandaag was een dag vol paniek,
maar nooit zei ik dat ik bang was.
Paniek en angst moet je niet verwarren.
Paniek inspireert en angst doet verstarren.

Eenmaal andermaal

Wou dat ik te oud was voor een gebroken hart. Oud genoeg om soep te mogen lepelen. Alles aan me kraakt als een bos. Of er een trein overheen is gereden.

Hoeveel deadlines kan mijn lijf aan? Ik pier op bed. Tegeltjeswijsheden ponsen op mijn graf. Denk niet dat ik het red,

iets schrapte in dat ene dagboek waar een slotje op zat, ik strijk neer als een vlag. Met plakplaatjes op de ogen

[23]

zal ik het hellevuur binnenkomen, de bok gaat naar me griffelen, en alle ezelsoren die ik ooit in bloemlezingen vouwde gniffelen om mijn ellende, mijn leven

een slodderend rotje dat niet af wou gaan met nieuwjaar, rollend op de natgeplensde stoep, in de klinische januariregen, zijn kruis verloren aan stijfbevoren hondenpoep.

Haar hand van stro

Splinterman komt een ballon kopen.

Jezus spaakt aan het kruis.

Er drijven donderkoppen door een staalgrijze lucht.

Het ruikt naar opgeschopt gras.

Hij wil een fooi zijn in haar hand van stro.

De herfst vol diepzinnige bladeren.

De weilanden streng als hun prikkeldraad.

[24]

Dennennaalden fluiten in de ijzige kerstwind,
een schoor van sneeuw kraakt de molen.

Mensen tellen hun bruine geld.

Aan het lont van de ballon zweeft een ster

zoals alleen een ster aan het lont

van een ballon kan zweven.

Achter de molen jagen sneeuwbeesten

op nog ongeloofwaardiger beesten.

Luidkeelse jongen

Ik kan de grond al op mijn hoofd zien vallen. Ik zie de voeten,
de kwallen en het mes. Als je zoveel van me hield
waarom lig ik dan alleen hier op de bres,
als je zoveel van me hield, waarom
fles je me dan zo, plaatje,
moet ik soms tot het gaatje gaan, moet ik soms

elke avond weer het haasje zijn
in het witte graf van mijn bed, moederziel alleen
de slimste van de klas, de grapjas, de je-van-het van het je-van-het

[25]

een je-van-het van jouw je-van-het, luidkeelse jongen,
doe lief tegen haar, want ze verlaat me, ze ontgaat me,
luidkeelse jongen, behandel haar goed, want
ze heeft jou meer nodig dan ze je ooit nodig heeft.

Vraag vergiffenis aan Jezus

Magere Hein vergaf mij nooit
omdat ik in zijn neusgaten bloemen plantte.
Met een zwerm begrafenissen om zich komt hij
en benige handen die mij koud willen maken.

[26]

Doop je pen, oude notaris, in de blauwe inkt
van de Golf van Lion, schrijf met je beste hand
en zie wat van mijn lichaam is geworden
als ziel en lijf niet langer verstandig doen.

Graaf een bescheiden kuil recht langs zee,
naast mijn vrienden, de dolfijnen.
Waar ik ooit als vijftienjarige,
ontdekte dat leeftijd alleen niet genoeg is.

Waar ik de eerste lessen in de liefde leerde
in dat fijne zand op elkaar te teren
zoals alleen liefde de eigen honger kan zijn
in de eeuwige vloedlijn van het gemis
je komt elkaar nooit voorbij omdat de tijd
je uiteindelijk bij de kladden grijpt.

Vraag vergiffenis aan Jezus als de schaduw
van mijn zerk op haar zongebruinde huid
een beetje geluk na de dood brengt.

Haar ingewreven borsten
wiegend op de badstoffen wade,
als op het zand waaronder ik lig begraven
haar roezemoezend kontje
een litanie schrijft, een kleine toegave.

[27]

Alsjeblieft, geen gebeitelde namen
maar brandend zand op mijn botten,
een blonde stoot die haar gitane
uitdooft op mijn schedel, een zwart gat
op mijn voorhoofd, geen urn
voor een raam, geen verwelkte mensen.

Geen kist, geen lied. Alleen patat,
mayonaise lekkend op mijn knoken,
mijn rottend hart dat mag motorboten
tussen haar jopen als ze zich omdraait,
een plaatje zonder B-kant, laat me dan
een deurmat voor haar achteloosheid zijn,
blauwdruk voor haar verhitte snee,
in deze baai waar reeds lang geleden
een jongenshart stierf aan de schuimelvree.

WTF stuurde jij me bloemen?

WTF stuurde jij me bloemen?

Nee zal die eikel van Tinder wel zijn geweest.

Maar die kent mijn achternaam niet.

Ik zou jou hoogstens een monster sturen.

Een monster?

Ja een monster dat door het sleutelgat komt loeren met een groen oog.

En dat jij je dan staat uit te kleden.

[28]

Het groene licht van het sleutelgat het enige dat op je valt.

Het monster ziet niet veel, denkt dat het maandag is.

Gaat terug naar de monsterkassen om te monsterklokken.

En dan?

Dan laat ik een vleesetende plant bezorgen

waar een sleutel aan zit vastgeknoopt.

De Allesomvattende Liefde

Een woord van de schepper.

Jullie noemen het de zwaartekracht
maar het is gewoon de liefde, de universele liefde.

De aarde drukt jullie tegen haar bast,
met gemak zou ze je kunnen vermorzelen
met gemak de ruimte in kunnen slingeren
maar dat doet ze niet. Wat een stel geluksvogels. En maar klagen.
Rugpijn, spierpijn, depressief. De allesomvattende liefde!

[29]

Jullie hebben ook elkaar.

Val in elkaars armen. Omhels de zwaartekracht.

Wat wonen wij toch in een prachtig land!

Wie de zevenmijlslarzen van de liefde kent
draait zijn hand niet meer om voor een beetje liefde.

De revolutie

Toen zij eenmaal daar was, eindelijk, ten langen leste, trok ze onopgemerkt voorbij. De groenteboer stalde zijn fruit uit. Leswagens verlieten het parkeerterrein. Op televisie werden lachend dezelfde spelletjes herhaald als altijd.

Toch was iets niet hetzelfde. Maar niemand kon zijn vinger erop krijgen. De kranten waren net zo oppervlakkig en belerend als voorheen. Op internet hetzelfde rumoer over een genocide, ver weg.

[30]

Tot iemand op de maan wees. Kijk, hij staat er nog gewoon. Klaarlichte dag. En er zit een enorm gat in. Wie heeft er op ons geschoten?

'Gezichtsbedrog' zegt de opgetrommelde wetenschapper in het praatprogramma. 'Een collectieve hallucinatie' zegt een gerenommeerd psychiater.

Maar de mensen zetten massaal de televisie uit. En ze gooien met hun trouwservies naar dat vreemde eenogige maantje, gouden theekopjes, borden met tierlantijntjes, honderden, duizenden, het duurste porcelein. De hele lucht zwermde van het mooiste vaatwerk. En de groenteboer stond veel te hard te lachen deed zijn trouwring af, de rijinstructeur gaf plankgas

en een kostbaar tapijt van porcelein viel op de aardkorst
in een welvoeglijk bombardement
en dat stomme cycloopmaantje stond daar maar
en er gebeurde verder niets.

Dus zette iedereen de televisie weer aan. De groenteboer stalde
zijn fruit uit. Leswagens gleden van het parkeerterrein als zware
limousines.

Iets was niet hetzelfde. Maar niemand kon zijn vinger erop krijgen.
En dat stomme cycloopmaantje hing daar maar, in het uitgeroeide
licht en niemand ontsnapt, en er is niemand om boos op te zijn.

[31]

Liefde is geen mening. Kom me dus eens een kusje geven.

Ik zou met mijn meningen een hele exoplaneet Type IV kunnen bevolken. En dan nog zouden ze constant tegen elkaar botsen als verliefde pinguïns .

Mijn hart is een sierschaatser op een bevroren sloot met hoerige wakken. Ik schrijf mijn hele leven al lectuur voor in een ijzeren long.

[32] Ik heb ook een mening over jou, en die mening doet enorm ter zake.
Ik wil met jou in een botsauto over de maan glijden.

En dat je je hoofd op mijn schouder legt, en je hand in de mijne terwijl ik mijn zaklamp op de verre aarde richt.

En dat je ineens jouw hand, jouw sterfelijke hand in de straal houdt zodat er een schaduwkonijn over Afrika valt

en als we gewichtloos vrijen ga ik stiekem achter jouw rug mijn handen ineenslaan om voor iedereen te duimen.

Op het mosbed van de kosmos

Suzanne en Martha en Janneke met hun magnetische borsten op afwisselende adressen. En Eva met de ogen die oplichten als koplampen als je iets vreemds vertelde. En dat je als een hert knielde onder die zwaarduitse koplampen. Prachtige blauwige koplampen, van een Audi misschien, een vurig gebed, onder prachtig blond haar, onder een schitterende vraag. Op een ochtend waar je nog geen hand voor ogen ziet. Copernicus zelf ontwierp de heupen van Jeanine. En Agetha en Trudy met uit de voegen barstende boodschappentassen. Ze leven allemaal nog, ergens hier op aarde, tussen hoertjes en gepensioneerde krantenlezers. MIJN FLAT IS GEEN HOERENKAST zei ze haar apocalyptische wimpers, mijn hemel, ik had in een kooitje geboren moeten worden. Ik ken het geheim van de Efteling-papegaai. Mijn gewei vertakt zich door haar dagelijkse rekeningen.

[33]

Ik vind het schitterend hoe rekeningen als een soort perpetuum mobile door het systeem bewegen. Maar het eeuwige leven hebben ze niet. Dan hadden ruimteschepen er wel op kunnen vliegen.

Ik kniel dus als een onderdanig hert tussen haar rekeningen op een afwisselend adres en dan ontbloot ze haar magnetische borsten en zegt ze dat ze eigenlijk lesbisch is.

Maar jeugd is niet simpelweg een militaire campagne gebaseerd op atletiek, Suzanne. Een snufje poëzie en verder niets dan de harde strategie van het lichaam.

Eva, ik had ruimteschepen op jou kunnen laten vliegen.
Allemaal de brandstof waardig – maal de postcode van de hel.

Een meisje uit je buurt

Je groeide samen op, droomde van dezelfde kernoorlog.
Rommelde op haar tienerkamer. Ze speelde gitaar, maar geen gitaar.
Je neukte haar, bijna ongeïnteresseerd. Nou ja, het moest stoer,
liefde boeide je geen mallemoer – er was alleen misbaar
in deze wereld te moeten passen, dat we allebei nu eenmaal
als oude matrassen graag doorzakken tot de hel alleen om
boterbloemen te jatten, wat vuur, kratten bier,
jaren later, nog steeds in elkaars vizier werden we krakers,
de muur viel, we hadden gewonnen, verloren. We trouwden
met een ander, hadden kinderen, masturbeerden in een hotel.
Toen wisten we het wel. We komen uit dezelfde buurt.

[34]

Dronken dezelfde melk. Hopeloze nationalisten
zouden we geworden zijn als we elkaar niet hadden.
Wie zoveel vrouw in zijn kladden heeft
behoeft geen rode vlaggen meer of zwarte padden
en nu we veertig nogwat zijn
had ik haar voor het eerst echt in mijn armen,
voel de kerktoren tegen mijn lijf drukken
de bossen, de plassen, de knikkerputjes
alles wat de wereld niet overklassen kan
behalve met die ene bom, die nooit kwam,

want de buurt kon dat niet hebben. Niemand wou
een aanstellerige paddenstoel op onze zonsondergang.
Niemand. En nog steeds kus ik haar, terwijl
in infrarood de molen maalt, de koffer leegstaat
en iemand de buurt in een buurt vertaalt, nog steeds
voel ik haar lippen, haar kersengeest, haar stem.
Altijd is zij degene voor wie ik niet een ander ben.

In het Art Hotel

Ik, oude tovenaars, sta aan de balie en
moet vijftig euro boete betalen voor roken op de kamer.
'Er is roken op de kamer geconstateerd.'

Ik zeg
ik heb van mijn leven nog nooit gerookt
en de man kijkt me aan en is bang
want zulke glasharde leugens
kent hij van het journaal.

[36]

De jonker erbij, een mannetje met een rookvrij wit pak
een enorme neus en rookvrije oogjes, die me
met chirurgische precisie weten mijden.

Opsomming: diverse peuken in de vensterbank, ook
op de vensterbank uitgedrukt, sporen van as
in de jacuzzi, een duidelijk rookgeurtje op het toilet
en, als klap op de vuurpijl, twee lege pakjes
Camel verborgen onder chipszakken
en diverse gebruikte condooms.

Ik zeg: er kringelde wat in mijn ziel, de liefde, vriend,
heb jij daar verstand van?

Heeft je kop ooit gegloeid als een sigaret
als je aan je meisje dacht, is je hart ooit gaan vlokken als as
toen ze gaan moest? Ik trek 50 euro uit mijn zak
vouw een vliegtuigje, dit is de MH17
zeg ik, en ik laat het zachtjes op de balie landen.

We zullen de onderste steen bovenhalen!
We zullen niet rusten tot het eindje boord is.

Laat je niet kisten door de liefde

Jij bent een stad waarvan ik slechts een klein stukje ken,
en juist in dit pittoresk kwartier is een opstand uitgebroken.

Ik wou er een huis kopen, alleen een huis kopen, maar was platzak.
Dankzij jouw heuse vingers, als ik dat stellen mag.

[38]

Wou uitzicht op dat ene kerkhof, waar mijn verstand zich levend
liet begraven, dat kerkhof met de groene raven, waarom draaft
de dood altijd zo door?

Ik leun uit het raam. Je staat boos naar me te gebaren
achter je het gebonk van mijn verstand en die vreselijke groene raven.

Onrijpe peertjes aan een veel te oudbakken boom,
ik laat me niet kisten door de liefde, stond mijn hele leven
op de piste te wachten tot je uit de salto kwam, geen stromend water,
geen licht maar uitzicht op wat mesjogge maakt,
dit gekraakt acrobatenlicht,

in de enige wijk die ik ken, waar ik opgroeide en sterven zal,
in een vermoeide opstand als deze met overal kleinkunst.

Krabben

Ik ben bataljonscommandant en verslaap me in een kogelregen. Er vliegt soms een hand of een voet voorbij. Toen het leger in 1919 in elkaar stortte zochten we dekking in een klein slaperig dorpje. 'Mannen, van nu af aan is er weer orde' zei ik toen. Later werd ik gearresteerd en kreeg ik een schitterend proces. Een van de toeschouwers zei 'de zoon van een advocaat, een reactionair'. De oorlog, een revolutie, jaren van vrede, ballingschap – doordeweekse dagen in ons tijdperk van opschuddingen. Op een dag ketenden ze mijn handen aan mijn voeten en toen begon plotseling mijn rug te jeuken. Ik herinner me nog precies de plek: recht onder mijn schouderblad. Eerst voelde ik het nauwelijks maar later werd het een pure kwelling. Uiteindelijk jeukte het zo hard dat ik bijna krankzinnig werd. Godvergeten duikboot van een airco. En toen ben ik getrouwd: een dunne vrouw met stevige botten. We leefden in een dorp en hadden kippen. Volgens mij hielden we van elkaar. Toen werd mijn zoon ziek en stierf. Mijn vrouw stierf ook van verdriet. Toen begon mijn hand te trillen: ik kreeg heimwee. Toen mijn zus me voor het eerst zag kon ze alleen uitbrengen 'O mijn God' ik zei 'Wel, vijfendertig jaar is een lange tijd'. Dan staren we alleen naar elkaar, twee oude wrakken, gloeiend van reumatisme. Soms filosofer ik over dat ik een keerpunt in de tijd heb meegemaakt. Dan herinner ik me bijvoorbeeld hoe beestachtig mijn jeuk was. Ik kan het niet eens beschrijven. Ik kon alleen denken: KRABBEN! Ik gooi nooit droog brood weg. Mijn hele appartement – onder het bed, in de keukenkastjes, op tafel – volgestouwd met stukjes brood die ik in papier wikkelde.

Het verwachtingsliedje

Laat geen andere droom in je ogen komen.
Pas op dat mijn regels niet gewist worden.
Sluit je ogen als je iets wenst
alsof je aan het denken slaat,
laat niemand jou voor mij zien.

Ik werd vaak jaloers op jou.
Zelfs vanuit mijn eigen ogen.
Hoe kan ik, een vreemde, jou
nog aan een vreemde geven.

De wolken

De hele godvergeten dag
dat afschminken van de hemel moeten aanzien.

Nooit komt een gezicht tevoorschijn.
Niet eens een fatsoenlijke rimpel.

Alleen maar
dat afgrijselijke babykamertjesblauw.
Het zegt alles, het zegt genoeg.

[41]

Kinderachtig

Misschien is het gewoon kinderachtig om mezelf af te vragen of ik een relatie met je zou willen aangaan. Mensen noemen me vaak de man van de blauwe pagina's. Ik heb inderdaad nog nooit iets meegemaakt wat een vermelding op papier waard was behalve dan misschien dat ik af en toe in een heel klein spiegeltje kijk.

En aan hen die vragen of ik wel eens om negen uur in de ochtend een lepeltje heb gekust dat een bepaalde dame gebruikte om yoghurt te eten ga ik enkel formeel antwoord geven, omdat zelfobsessie nu eenmaal mijn forte is.

Je slaapt als een trein.
De vreselijke yoghurtman in het donker.
De natuur is een taal. Kun je niet lezen?

[43]

Het dode huis

Van de hele familie waren alleen de twee zusters in leven, van wie er eentje gek geworden was. Zij dacht dat het huis verplaatst was naar het antieke Thebes, of misschien ook wel Argos – ze kon de mythologie, de geschiedenis en haar priveleven niet scheiden, net zo min als verleden en heden op uitzondering van de toekomst na. Later herstelde ze weer. En zij was het met wie ik sprak, toen ik een boodschap kwam brengen uit het buitenland, van hun oom, de broer van hun vader. Alleen een gedempt schuifelen van slippers was hoorbaar uit de kamer ernaast, terwijl de oudere zus bleef praten:

Nu sloffen wij, jongere zusters, dit enorme huis rond.
Ze zeggen jongere, maar we vergallen als oud water in een put.
De laatste puimstenen van een stokoude familie.
Het huis houdt ons droog. Verkopen is niet gepast – we leefden
ons hele leven hier, het draagt onze doden, die kun je niet verkopen.
Ze naar een ander huis kofferen naar een andere buurt – zo gevaarlijk
en vermoeiend: ze zijn hier gewend,
een slaapt in de schaduw van het gordijn
de ander onder tafel, weer een ander in de kleerkast
en een ander altijd bescheiden en niets eisend in de olielamp
en eentje glimlacht nietsontziend achter de twee gekruiste schaduwen
die mijn zusters breinaalden op de muur werpen.

Het zware meubelgoed hebben we beneden gesloten,
samen met de grote zilveren asbakken die voorheen
de gastvrije omgeving weerspiegelden,

lakens, zijden dekens en bedlinnen, wollen kleren, handtassen
en overjassen van ons en van de doden, allemaal op één hoop,

[46]

de struisvogelveren van moeders hoed. De piano, de gitaren
de fluiten en het drumstel. Het houten paard
en de poppen uit onze kindertijd.

Hebben de kamers dichtgespijkerd. We hielden enkel
deze twee kamers op het westen op de bovenste verdieping
met de gang en de trap, uiteraard, als we soms 's avonds
door de tuin willen wandelen of boodschappen doen.

Denk niet dat we vrede vonden. Het huis, zo gesloten, zo naakt,
heeft een angstwekkende, fragiele echo ontwikkeld
bij elke beweging van een rat, tor of vleermuis.

Elke schaduw in de diepte van de spiegel, elk tandenknarsen
van mot of houtworm wordt zonder einde verlengd. Je kunt duidelijk
het klakken horen van het kleinste spinneweef, in de kelder, tussen
de potten, het zagen van roest tussen het heft van mes en vork.

Dan plots een harde klap als bij de entree beneden
een verrot biljartlaken breekt.

Soms, als bij het krieken van de dag de vuilman
door de buitenwijk gaat kaatst gerinkel van al het glas,
metaal en bronzen beddenhoofden af.

[48]

Met de kleine belletjes op het pierrot-kostuum
welk onze jonge broer eens droeg op carnavalsnacht
- op de weg terug waren we bang,
honden blaften, mijn jurk bleef haken in een hek toen ik rende
om de anderen in te halen: de maan drukte zijn gezicht zo
dicht op het mijne - ik kon niet meer bewegen, de anderen riepen me
vanachter de bomen toen ik hen eindelijk bereikte
staarden ze me allemaal verbijsterd aan
want mijn gezicht straalde van vele lagen stofgoud,
waarmee ze vroeger de oude kroonluchters
uit de eetkamer of de gastkamerspiegels vergulden
met een elegante, fijngesneden kraagsteen.

Nu kunnen we tenminste horen hoe alles verslijt zonder iets
te zien. Alles heeft ons verlaten. We hielden deze twee kamers.

Er zitten santjes in deze pure, verwaande kou.
De kamers zijn de grenzeloze nacht in geschorst,
als twee versnoven lampen op een geheel verlaten strand,
hun licht onthult even, verduisterd dan
doorboort in hun doorschijnendheid de leegte
zelf ook de leegte zijnde, de bittere verzoenende middag
die zijn eigen schaduwen inzinkt.

Of je bij schemering bloemen snijdt
- veel bloemen, voor eetkamervazen en de slaapkamers
van de doden – je handen vol gele vlekken van de pollen
en de onvermijdbare ragfijne spinnenwebben
die zich aan bloemen hechten, als het roze middagsuur
op de ruiten vervaagt voel je hoe een mes
botter wordt van de melk van bloemen.

Een netelige, vreemde sensatie, van horror en slacht,
een blinde, fijne geur van grenzeloze schoonheid
en naakte absentie. Zo is het. Alles verliet ons.

Die laatste dag gilden de slavinnetjes en renden weg -
een schrille kreet die nog in de schaduwachtige doorgang genageld zit
als een forse vissengraat in de keel van een onbekende gast.

[50] Ze renden weg
de handen op hun uitdrukingsloze gezichtjes gedrukt
en toen ze de top van de marmeren trap bereikten
zagen ze er klein, zwart en gebocheld uit,
legden hun gezichtjes bloot,
voorzichtig de treden bestuderend om niet te vallen
hoewel ze de hele trap van top tot teen konden dromen
met al zijn pauzes, als een gedicht achterop
een kalenderpagina of een van die liedjes die soldaten zingen
als hun broeders terugkomen van het front.

Wat soldaten, knap nog, maar ook verdrietig,
met grote voeten en handen, met luizen in hun onderboek,
ondergrondse lichten en gevallen sterren in hun ogen,
iets hards en ongenadigs om hun mond, iets
heel mannelijks en tegelijk onverschillig, alsof
ze teveel lijken op gekruiste handen en voorhoofden kusten,
ze hun gewonde kameraden verlieten, die door het ravijn ijzelden
of, boven alles, ze de waterfles van een zieke man jatten
die hij als een hoofdkussen had gebruikt.

De soldaten zongen in de keuken 's nachts,
het gekras van messen tegen elkaar
dreigende torens van vieze vaat
enorme afgekloven, bebloede botten van mythische beesten.

Sluikse heksen met enorme houten schoepen
die boven hun dampende ketels orakelen;
een vrouw in wit gewaad uit damp gekneed
of driemasters, zwaar opgetuigd, gevloek, matrozen
de lange baard van een blinde, doorzichtig, een lier op zijn knie -
misschien mochten we daarom van moeder niet binnen:
soms vonden we een handvol zout achter de deur
of de kop van een haan, zijn kam
een mini-zonsondergang op een gebroken tegel.

[51]

Dus we luistervinkten
achter de deuren tot ver na middernacht, als de slaap ons
roodgevonkt kwam insoezen. Och, de soldaten zongen -

[52] graptten met de meisjes,
rukten hun laarzen uit om te wrijven over hun ruwe tenen,
en later veegden ze wijn van hun vlezige lippen
of bekriebelden hun harige borstkassen
grepen willekeurig wat tietten vast en begonnen
weer te zingen. Zelfs in onze slaap hoorden we ze. Ze zongen

de gezichten schuilend achter hun vette haar
leunend op de houten tafel waar vlees werd gedobbeld.
stil, heel stil, zodat superieuren niets hoorden,
dan ging hun adamsappel op en neer
als een knoop op een dik touw waar van twee kanten
aan werd getrokken. Een knoop uit een diepe put omhoog
een knoop in je ingewanden. En de vrouwen

begonnen hysterisch te huilen bij dit lied,
rukten hun kleren uit en smeekten poedelnaakt
op schoot te mogen komen, als zieke kinderen.

In betere tijden, in een witter huis,
het verstomd speelgoed van dode kinderen,
portretten, trouwjurken, potten en pannen, allemaal
gevuld, gaten, met maskers van vers pleister
en steeds verder witgewassen door het geheugen.

Het massief geluidloze
van vrouwenhaar dat tot de knieën tuimelt of het geluid
van een vallende schoen, ver van het bed: eindelijk

[53]

een plek vol ontwijkende eenzaamheid en oprechtheid.
een lentelandschap, met vers opgekomen gerst
naast een verzuurd paard en een lief klein asgrauw ezeltje
naast een hond, een koe, twee schapen in de eenzame
schaduw van een ploeg. Maar de soldaten

hoorden niets, zagen niets, voelden niets
mannelijk, onbezorgd, dronken met doodsverachting,
diep verzonken in hun eigen liederen – een lied
niet heldhaftig, maar ook niet droef, niet eens
haperend – een lied dat ze ongetwijfeld leerden
van dorpsvrouwen en nu onderwezen aan meisjes,
teruggekomen van het front.

[54]

Als de stoffige bode
snakkend naar lucht inzakte aan de trapvoet
en het marmer kuste en hilde en zijn nieuws
op mannelijke, licht gruizerige toon vertelde

en de meisjes in de deur stonden met het schort voor hun ogen
samen met moeder, hun matron, buiten in het voorhof.
De kinderjuf ernaast als een eik waarin de bliksem sloeg,
en de leraar, geel als kaarsenwas achter zijn dun baardje.

Een lange vleesloze hand die de snaren van een harp greep,
de jonge meisjes zweepstil achter de ramen,
schuilend achter hun dromen en achterdocht.

Tafels steigeren

op hun achterste poten als paarden,
en galeien glijden over de bomen bij zonsondergang,
hun roeiers buigen en rijzen, buigen en rijzen,
in een zwepend ritme en hun spanen
zijn naakte vrouwen, opgeschort door hun haar,
die wraken en huiveren, glanzend, in de zee
tot het schuim van de melkweg
achter het schip krabbelt – en de bode

[55]

proclameerde dat de meester gearriveerd was
met laarzen en slaven, draagstoelen en banieren,
en hij had een wond midden op zijn voorhoofd,
als een nieuw, wonderbaarlijk oog
uit welke de dood ons in de gaten hield,
en de meester zag de ingewanden van elk landschap,
object of mens, of ze allemaal doorzichtig waren;
hij kon de pols van ons bloed lezen, ons noodlot,
de verkoolde takken in het ondergrondse duister,
de zenuwen van het water dat de rotsen ramt,
korte griebels van schuld onder kleren en huid.

Ze luisterden als versteend, bang, het hoofd gebogen,
traanloos als skeletten van glas bevroren in glas,
naakt, broos, zonder wijkplaats.

[56]

'Laat de meester komen' zei de matron, 'laat hem komen
en welkom zijn. Hijzelf is ook van glas. Wij kennen dat oog,
hebben het zelf ook, kijk daar, midden op ons voorhoofd.
Ook wij kennen de dood tot in de puntjes. We zien hem.
Welkom, glasmaester met uw glazen zwaard,
terug in uw glazen verblijf, bij uw glazen kinderen, trek de massa
glazen lijken achter u aan, uw glazen buit, laat klokken beieren,
jullie slaafmeisjes, waarom staan jullie stil?
Ga, zet glazen voedsel neer, de glazen koteletten, het glazen fruit.
De glasmaester komt. Hij gaat komen!'

Zo sprak de matron en op haar slapen
toonde zich de hamerklop van haar bloed,
je kon haar zweet zien voor het zich vormde,
voor het op haar bleke wangen smolt.

Toen schudde ze haar zwarte schort uit, alsof ze een
zwarte vogel verjoeg. En de bode vluchtte.

Een uil scheerde laag over in het voorhof,
terwijl het voormiddag was. De avond was nog niet gevallen,
de schaduw van de uil onuitwisbaar boven de poort gedrukt.

De matron vergat de kinderen aan te kleden. Ze ging naar het badhuis,
vulde het bad met heet water, waste zich niet. Even later sloot
ze zich in haar kamer, maakte haar gezicht op in de spiegel,
rood, rood, diep paars, als een masker, als een lijk, een standbeeld,
moordenaar en slachtoffer tegelijk. En de verre zon zakte
geel en vurig als een gekroonde echtbreker
als vergulde gewelddenaar van andermans macht,
barbaars van laagheid, benauwd in zijn angst,
terwijl klokken krankzinnig door het hele land tolden.

[57]

Toen bedekten de slavinetjes hun gezicht weer met hun handen
en vluchten, klein, zwart, gebocheld, als zwarte vlekken,
als vliegen in het seizoen van de moeraskoorts
onder de stenen regen van de zuilengang,
de grote kamer als een nachtmerrie ondersteboven achterlatend,
en de stenen zwegen slechts en rochelden
meer en meer bloed omhoog.

Een rode stroom omringde het huis, we waren afgesneden van de buitenwereld. Later vergat de wereld ons, en vreesde ons niet meer. Voorbijgangers kruisten niet langer hun vingers, bespuugden hun borst niet meer om de geest uit te bannen. De weg dichtbij ons huis groeide dicht met onkruid, netels, doornen, zelfs een paar blauwe wildbloemen, zag er niet meer uit als een weg.

[58]

Als 's nachts een of andere overwerkte vrouw bij de rivier haar was deed, hoorde je het stompen van haar mattenklopper op de zachte natte stof, en niemand zei dat het een mes was dat iemands vlees werd ingedreven, of dat er een geheim luik klapperde, een lijk gedumpt werd in een sloot vanuit het noordelijk raam – al wat men zei iemand mattenklopt de was en dat ze zelfs aan het geklop konden horen of het materiaal wol of katoen, zijde of linnen was, en dat ze wisten wanneer een vrouw haar dochters uitzet bleekte, ze zelfs haar huwelijk voor ogen kregen, de bleekheid van de bruidegom, hoe het bruidje bloosde, het verstrengelen van twee lichamen onwezenlijk gemaakt door bedgordijnen van tule, op de been in de nachtwind.

Het gevoel van iets onontkoombars, onberekenbaars,
als een luim van muziek in de lucht
die je keer op keer hoort, en je weet niet
waarvandaan, net boven de bomen?

Van onder de lege bankjes in de tuin?
Dat badhuis? Over de rode rivier?

(vaak zag ik 's nachts vanuit het raam de jurken
uit zichzelf rond de bomen in de tuin zweven
licht opbollend als maanlicht met een schaduw doet
en achter hun witte mist, achter hun bleke golfbewegingen,
zag je dan de opgedroogde fontein met de bronzen dolfijn,
alsof die in de witte vloed wou duiken, een laatste keer,
zonder een spoor achter te laten, zoals een geheugen
zinloos wordt zodra iemand net te aanwezig is)

[59]

die luim muziek - je weet niet
waarom je nou gelukkig werd, wat geluk eigenlijk is.
Alleen die rare sensatie
die je zo fijnzinnig voelt: de muziek speelde
als we vroeg wakker werden zonder reden bij het krieken van de dag.
Wie bewaart dit voor ons, met zo'n nauwkeurigheid,
in zoveel dimensies, alles opgepoetst, helder, schoon en
op zijn plaats gezet, ontdaan van elk leed en elke dood?

[60]

Moeder
zit op een uitgekerfde stoel, hakend aan haar eeuwige borduurwerk
onder een drievlammige lamp, de rode rivier om het huis is niets dan
ordinair regenwater

van de warme regen twee dagen geleden, waarin de zonsondergang
zich spiegelt, tot de late avond, omringd door
het gedempt gefluister van meubels en sterren.

En de tuin,
tot zijn verste punt, zijn donkerste hoek, schittert en gloeit soms
als 's nachts de grote heliotropen hun warme schouders schudden,
en een azuren mist onder de neuzen van de standbeelden flikkert,
alsof ze stiekem de vochtige geur van een rozenstruik opsnuiven.

Het leven is uiteindelijk zo simpel.

En zo mooi. Moeder buigt haar hoofd over haar bord en huilt.
Vader plaatst zijn hand op haar schouder. 'Het is van geluk', zegt ze, [61]
zich excuserend. En we kijken door het raam naar de grenzeloos
transparante nacht waar een maansnipper als een vergeten vinger
tussen de azuren pagina's van een sereen, gesloten boek ligt.

Er ligt een kilte in de lucht, vanavond. De herfst zal komen.
Over een dag of twee gaan de ramen dicht. Misschien hebben
we niets anders, maar er is genoeg hout voor de kachel,
en niet slechts uit de bossen, we kunnen de oude meubels gebruiken,
solide deuren, spanten, kisten, geweerkolven, zelfs
de kar die grootvader achterliet, vele jaren terug.

Als je gaat, zeg onze oom zich geen zorgen te maken.
We doen het prima. De dood is een zacht matras
waaraan we wenden, volgepropt met vlokken, katoen,
dons en stro – het nam de vorm van ons lichaam aan
- een dood op zichzelf, we voelen ons zeker,
in dit sobere, voortreffelijke onderpand.

[62] Maar als je blijft
laat ik je de vingerafdrukken zien van het bloedfontein
en de ondergrondse passage waardoor twaalf bebaarde opperhoofden
gekleed als vrouwen wisten te ontsnappen met hun bleke leider,
die, hoewel dood, hen toch naar de uitgang wist te leiden.
En aan de andere zijde bleef de ingang open, dom, diep
en donker als een onbekende fout.

En de avondster – misschien is het je opgevallen? De avondster, zacht
als een gum, blijft maar over hetzelfde plekje wrijven, alsof het een
fout van ons – welke fout? - wil wissen; een zwakzinnig geluid is te
horen als de gum heen en weer gaat, de fout kan niet gewist worden,
minuscule flarden papier vallen glitterend op de bomen, het doet er
niet toe dat de fout niet weg kan – de bewegingen van de ster,
zacht, aanhoudend, eeuwigdurend, het eerste en het laatste ritme,
hemels machtig maar praktisch als een weefgetouw of vers,
heen en weer, heen en weer, de ster.

Tussen de cipressen, een gouden pendel tussen rouwige draden, een fout onthullend, een fout verbergend, niet de onze, de fout van de wereld, een fundamentele fout. Een fout van geboorte of dood – luister je eigenlijk wel?

Herfstavonden gummen met serene, algemene schuld, de schuld van ons allen, onze geheime vriendschap sterkend, een vriendschap met ritme – ja, ja, het koeldonker geluid van de emmer die uit de tuinput komt, en een stem van onder de bomen die zegt 'Ik kom terug' en de ademloosheid van een kind dat voor het eerst zijn schoen poogt te ontstrikken, het geluid van een fluit vanuit het open raam van een student, een amateurspeler, maar toch muziek die oprijst en zich mengt met het prachtige, zinloze concert van de sterren.

[63]

En ja, ik verzeker je, hoewel dood, leidde hij hen onverbiddelijk naar de uitgang. Zelfs als we weten dat de uitgang vaak maar een andere soort dood is. Noodzakelijk, bedrieglijk, onafwendbaar. Dus vertel onze oom dat hij zich geen zorgen moet maken, daar ver weg, in dat gedisciplineerde Sparta van hem. We doen het uitstekend, hier in Thule. Alleen – let wel – dit moet hij weten: dit is echt het einde van de weg. Dat moet hij weten. Het is echt het einde.

Ja, ja' mompelde ik automatisch en ik stond op. Ik had er geen zak van begrepen.

[64]

Een gevoel van magische terreur had mij in zijn grip, alsof ik plots werd geconfronteerd met de decadentie en betoveringen van een of andere archaische beschaving. De nacht was gevallen. Ze bracht me naar de trap en lichtte het pad naar beneden met haar olielamp. Wat had ze nu eigenlijk verteld? Over dat lichaam dat hen naar de uitgang had ontvoerd! Zou het kunnen zijn? Nee, jezus, dat kan niet zijn. En het huis is niet Agamemnons. Waarom poogde ik de woorden van deze krankzinnige vrouw te duiden? Ik was inmiddels buiten. Ik begon kordaat te stappen, maar toen ik mijn eigen voetstappen hoorde stopte ik. Iets trok samen in mijn mond, iets onbevredigds, zich oplossend in mijn speeksel door al deze zwarte onzekerheid, alsof ik op een dennenappel had gebeten. En toch, tegelijkertijd voelde ik iets solides, rijk, puur, dat me een gevoel van euforie gaf, en deed me met wiskundige precisie denken aan hoe makkelijk ik de problemen op mijn werk zou overwinnen morgen, iets wat tot dusverre onoverkomelijk leek. Een oogstmaan verrees tussen de cipressen. Achter mijn rug voelde ik de duistere massa van het huis, net een enorme antieke tombe. En, als het niets anders was, had ik geleerd wat we vermijden moeten, wat we allemaal dienen te mijden.

LEKTUUR VOOR IN
EEN IJZEREN LONG

[67]

“She was beautiful all right, beautiful in a way that was at once seductive, demonic, and raspberry.” Stanisław Lem, *The Futurological Congress* (from the memoirs of Ijon Tichy)

Je bent zelf een voet

Weinig mensen weten dat er een tweede Martijn Benders bestaat.
Een orthopedisch schoenmaker in Uden.
Bij hem ben je in goede handen, staat er.
Zijn leven moet een hel zijn. Maar hij lacht op de foto.
Hij kocht nooit een bundel van me. Ooit wil ik
naar hem toegaan. Ik heb last van mijn voet.
Dat kan bijna geen toeval zijn.

Ik zit in een stoel. De goede handen van Martijn Benders
betasten de slechte voet van Martijn Benders.

[69]

Dan zegt hij: er bestaat niet zoiets als een slechte voet.
In sciencefictionfilms zitten nauwelijks negers of nichten.

En ik zeg: de enige goede hand is een afgehakte hand.
In horrorfilms zijn mensen vaak nog erg gelovig

en dat is logisch. Jij meet de hele dag voeten, ik meet
hoe ik mensen kan uitleveren aan woorden.
Goede woorden vaak, daar niet van.
Daar vertrouw ik tenminste op.

'Nee', zegt hij. Ik meet geen voeten. Ik lees ze.
Er zijn geen slechte voeten. Er zijn onbegrepen voeten.
Plots begrijp ik, daar gaat het om. Ik bedank hem.
Ik sta op en titel het gedicht af. Ja, de titel,
onbegrepen voet van het gedicht.

Ode aan de ijsvlinder

Waar de buik het domein van de linksdraaiende hipsterbacteriën is
die het brein aansturen vanuit de darmen (wij zijn vlinders!)
is de ivoren toren van de ruggengraat het domein
van de ware vlinder in het menselijk: de ijsvlinder.

Je kent hem als de koude rilling
die over je rug kruipt als je een grens nadert, het is net
of er iemand door je heen bladert, je leest als een boek.

[70]

De nazi's zochten de holle aarde. De ijsvlinder jouw huid.
Dat is een bloem waarop het droomt te willen rijpen.

Wie ooit sneeuw heeft horen fluiten in de zon
begrijpt dat deze vlinder in de eenhoorn van je rug
niet meer terug kan: iets nekt hem, keer op keer.

In het orgel van je buik draaien ze weer een pirouette,
de liefde, de tijdrekkende liefde, het heeft geen evenknie.

Maar ijzige stilte wordt deel van hen die zoeken
naar de achterkant van deze spiegelpoëzie.

Wat doe ik hier

Kunst is alles wat we hebben om de verwoesting
die haast maakt ongedaan te maken.

Als ik op een podium sta denk ik altijd: wat doe ik hier?
Ik hoor onder een biljarttafel te liggen in een groezelige bar.

Je moet een enorme klootzak zijn om
liever te denken dan te zingen
of niet te beseffen
dat je te oud bent om nog in alinea's te schrijven.

Ik geef toe

Toen jullie vroegen om poëzie die zich bemoeit met de wereld dacht ik: die zijn aan het juiste adres. Ik ben een leunstoelgeneraal als geen ander. Ik meander volledig in uniform, maar het is saai de baas van het internet te zijn. Het internet is voor mij te klein. Ze sloten maar één Type III planeetje aan.

Vorige week heb ik de Amerikaanse Zombie-Avantgarde op haar nummer gezet. Geen reactie, ben het inmiddels gewoon.

[72]

In de supermarkt van de poëzie gaat het om één ding: een efficiënte looproute voor je lezers ontwerpen, zodat zij zoveel mogelijk geraakt worden door je zombiewoordjes.

In die supermarkt heb ik me verschanst. En jullie zijn voor mij niets dan afgekloven koppen die achter een barricade van spritsen, waspoeder en lange vingers staan. En dan zeg ik: Wolk. Wolk. Wolk. Het beste zombiewoord.

Wankel als een spiksplinternieuwe zombie door jullie zombieblaadje.
Om jullie over de wereld te vertellen. Ze snellen er koppen.
Je moet dit blaadje barricaderen met kunst.

Plak hier maar iets naast, zo'n spontaan gevalletje
van een gevoelige ziel, die een betere wereld wil.

En dan komen de lezers, eindelijk, met liefde in lichtgevende ogen
en doodwolkjes in de mond, maar ik lees het niet.
Omdat ik bang ben, bang voor hun wereld, waar
niets meer te barricaderen valt, niets te sturen,
elke looproute efficiënt is en alle woorden geen verre
vrienden meer, maar geldige, doodgeboren burenen.

De notendop

Lang vocht ik tegen de notendop.
Mijn dromen lange wenteltrappen in een notendop.
Van wie ik ook eens hield, er was altijd de notendop.
Uiteindelijk blijkt ook de hoogste vlucht
een uitreksel van zichzelf.

[74]

Natuurlijk, altijd weer het Grote Bang
waar het heelal mee moest beginnen.
Alsof je met een rol behang een muur ving.

Ook in iets als God - niks dan een soort notendop -
kon ik met verve niet geloven. Al het goede komt van boven
tot je zelf eens op de schop gaat. Ik haatte

de kritiek, alles frottend in een notendop.
Haatte dat haar ogen de zee waren in een notendop.

Maar nu ik ouder wordt en af begin te kalven
zie ik dat het leven maar een notendop is
en de dood enkel een halve.

De vlinderdiplomaat

Wie herinnert
zijn prachtige hotelkamers niet,
de een nog mooier dan de ander.

Soms
maant hij voor de spiegel
een dictator tot kalmte.

Zijn tong
een zijdezacht lintje
dat mijnen veegt.

Het werd nooit een brief

Een paar honderd zonsondergangen. Een paar gemeente woorden.
Soms nodigen ze je uit. De fabrieksogen.
Maar het zijn er teveel. Je hebt een paar honderd
woorden, een paar gemeente zonsondergangen.

Weet je wat het is?
Ben zoveel zinloze mensen geweest.
Nooit genas ik iemand met gedichten.

[76]

Dante is mijn tandarts.
En ik heb gouden sleutelbeenderen.
En toch hou ik van je.
Doe het me maar eens na.

De kut

Soms lijken vijf minuten
wel uren.

Dan urenlang
weer wat minuten.

Mijn beste Playmobil helden
bevinden zich nu – god weet waar.

Angstig
kijk ik Discovery Channel.

WAT KUNNEN WIJ LEREN VAN EEN RUITENWISSER

Verliefde mensen ijsberen nogal. IJsberen nogal.
Een ruitenwisser zingt in een aureool van zure regen.

Zweperig dialect uit de foekepotfamilie.

Ziel van een ruitenwisser:
katjestakken in een darkroom.

De lul

De lul sponst door het bestaan,
zelfs al vindt hij er geen hol aan.
Een ellenlange monoloog.

Te kritiek
om fan te zijn
van kritiek.

1. Te lang werkeloos
2. Te kort solliciteren
3. Een sympathieke buitenstaander

En elke dag opnieuw:
putten op de rits.

De klok

Men neukt een paar miljard keer in het rond,
het liefst van achter, op de klippen.
Men ziet op een sloom kippennachtje
de grasmaaier van God over de sterren razen.

Wat een pikketik.
Wat een klotetok.

[80] Een geslachtsziekte
is nog preciezer en bovendien
minder wispelturig.

Annie's room

Urenlang naar haar gezicht zoeken door puntjes te verbinden
op haar wangen die witter zijn dan de keizersnee
van de sneeuw. Hangend aan de toog

wil ik vergroeien met de mythe
van Cupido de Melkboer die dartpijltjes gooit
vanuit een rozige wolk van sigaarsmook.

Ze sakkert verhit van de gin mijn kabouterhuisje in,
boven de walm uit de schouw spellen nieuwe sterrenbeelden
alles fout. 'Ik how van jou'. 'Vissenpoep'.
'Hete Teddy in de Popcorn van een Ierse Ton'.

[81]

Whisky drinken in de slaapkamer met stuffie, hey stuffie!
Publieke sokken.
Nog meer publieke sokken.
Leo, wat ben je toch een woe woe woe.

Mijnheer Lineair en de Eenzame ruis

Mijnheer Lineair ligt op zijn bed.
Hij wil zich afrukken, maar wat
een herrie, een herrie maakt dat.

Mijnheer Lineair zet een vieze film op
met het geluid op mute.

Kijkt naar lawaaiige beweging, teleurgesteld.

[82]

Hij trekt het laken
over zijn hoofd
en gilt.

Mijnheer Lineair
is eenzaam en ongelukkig
in een vies bed.

In een lawaaiig bed.
In een vies, lawaaiig bed.

De hoofddoek

Een horrorfilm
over gevoelige mannen in eindeloze tunnels
met zonnebrillen op.

En er gebeurt geen reet,
behalve gevoelig en mooi zijn
in een tunnel.

En een vette, roze mol
zingt een liedje
aan het einde van de film
over de liefde.

Als de parachute niet werkt

Je trekt
aan de laatste godverdommese ring en niets klapt,
de eindeloze bossen onder je zoomen in
en je schreeuwt om dat ene meisje, de enige
die nog altijd aan je lippen hing – Ring! Ring!

Je mobieltje gaat. Je graait in je luchtdichte pak.
Het is de huurbaas. Wat een ongelofelijke zak!
Het groen stormt op je af.

[84]

Maagdelijk groen. Smeerkezengroen.

Een zenuwpees
bestelt chinees in het chinees.

De overheid is geen fan van het toeval als dusdanig

Ook is toeval niet in het landsbelang.

U mag wel een hoofd hebben. Onkruid vergaat niet.

Maar de toekomst frakt op ons af.

U zegt: olifant in een porseleinkast.

Wij zeggen: een miljoen olifanten in een miljoen porseleinkasten.

Grunge

Het Universum. Beetje een druktemaker.

Pannenkoeken eten onder de volle maan
met een schitterende voornamensmoel,

wordt trouwens ineens
wordt trouwens ineens

[86]

pannenkoekend
onder een loodzware maan broekig
doen. Harige truien. Flensjestieten.

Kaal

Het maanlicht hing als een vette dweil tussen de bomen.
Op het gras lag een slome, oneetbare drol
groen over vliegen te dromen. Toen kwam zij op,
ik liet me vollopen en ik zei 'een beetje liefde is al snel
net zo kittelorig als kippenvel'. Maar ze was alweer weg.
Het was kaal om me heen, kaler dan een steen
die eeuwen lag te mossen in zee. Zo kaal.

Kale foute vazen in kiezelig maanlicht. Kaal formulier.
Kale komma in dat gedicht waarover, lang is nagedacht.
Kaal als de . in een foutloze zin

Bondage

Ze zei dat ze mannen opvrat als lucht
en ooit belde ze om vijf uur 's morgens
om te katten dat ze me zou komen doden
als ik ophield met chatten.

[88]

Maar een beetje exorcist denkt aan de afwas
of aan vuilniszakken als bozerzielen door zijn bloed stroopt.
Toch: er was houvast of misschien valse hoop
toch even straffeloos
in Nabokovs vijver te kunnen pissen
als je fluitend langs de afgrond loopt.

Hoe dan ook –
er was die ene revolutie die nooit komt.
De straten hingen vol gas.
We hadden allebei een masker op
en zij had Plath in haar tas.

Die ze me 's avonds voorlas, buiten
rammelden burens op potten, pannen.

De Grote Beer hing in de lucht
als het kromzwaard van Damocles.
Schorpioenen raasden de straten door,
razzia's, kreten. En aan mijn fles
hing haar mondje te sakkerloten.
Bir, İki, Üç, Dört, Besz.

*

Amsterdam, ze wou niet op een fiets
en ik niet naar Van Gogh.
Ik vind dat schilderijen
van een bloemenslachter
met een strohoed op zijn kop.

*

Schiphol, we kleven aan elkaar
als verregende suikerspinnen.
Heel mijn oeuvre kan aan de wilgen
met zoveel tegenlicht.

[89]

Op haar rug een doodskop van suiker.
Een beetje exorcist denkt dan echter
aan ruikers of het weerbericht
of kijkt even naar buiten
om de regen te zien, en het licht
dat terugschiet door de wolken.

Een beetje exorcist
is soms zichzelf niet, wellicht.

Mental

Op mijn graf
danst een ongeloofwaardige canon de vogeltjesdans.
William, John, Lord en William.

[90]

Met snavels, lang als damessigaretten
pikken ze uit mijn verregend dagboek
een slettenbak van een gedicht en dan,
durf het haast niet op te schrijven
gaat eerst William
dan John
dan Lord
dan William met zijn ogen dicht
ongeëpileerd reciteren
met zo'n aangestampte stem
die je van lokale beroemdheden kent.

En dan tuffen ze, arm in arm
naar het volgende dichtersgraf.
William, John, Lord en William.

Nooit geven ze rondjes.
Voor straf moet ik blijven liggen
waar reeds honderden dichters vergingen.
Wou dat ik een vak had geleerd.

@^#%\$&#%\$^&#%#^

Heb zo'n last van titelgroente.
Overal waar ik ook maar iets begin.
Een zwik. Een bups. Zoebelzoentjes
wellicht van een droedelares
iets met een hanenpoot iets met een mes
hoe dan ook, waar ik ook pen
meteen zo'n culturele wielklem

van gedoe. De mens is een voorbijganger.
Ik moet jullie gedogen. Apekool.

[91]

Lezerssla lang geleden in het Fukkum.
Spatjes? Groente heeft elke morgen spatjes.
Zie boven.

Aan de lul die verzon dat er een trema op poezie moest

Dankzij die gast
ben ik minstens 120 uur van mijn leven kwijt
aan iets volstrekt onbenulligs

..

Had zeventig vrouwen kunnen krikken.
De Twin Towers kunnen nabouwen met lucifers.
Maar nee.

[92]

Er moest en zou
zo'n hemading op die e
liefde voor taal noemen ze dat

als ik me er niks van aantrek
slaat een kudde gepensioneerde leraren op hol
die mij zondagsdichter gaan noemen.

Verdomme.
Zondagsdichter dan maar.
Zeventig vrouwen.
Ik zal aan jullie denken, sukfels.

Positie

Ik ben overal tegen.

Tot ik een gedicht schrijf, dan ben ik voor.

Lijkt me logisch.

In poëzie moet iets gebeuren

voordat er iets gebeurt.

Liefde is voor amateurs

Twee mensen frommelen aan elkaar, zoals dat heet.
Niet als chirurgen die de breuklijn aftasten. Of seismologen
die bleekselderij kopen. Als flessentrekkers,
beunhazen, schobbejakken.

[94]

Zelfs wie met zijn eigen vrouw slaapt, die niet bestaat,
gaat in liefde vreemd. Zonderling,
een tweekoppig monster dat moest stempelen
in een lange rij werklozen:
voordringen bij de bakker
voordringen bij de meubelzaak
voordringen bij het liefdadigheidsbuffet
voordringen bij de lotto, vooral de lotto,
misschien alleen maar de lotto
dat ene ping-sterretje

je handen de handen van een dode
die een dichtgespijkerd kadootje openmaakt, ja

alle liefde
duurt honderd jaar, filmsterren knipogen, soldaten
schieten elkaar dood. Wij, twee prutsers.

We kunnen niet eens in de rij staan.
Ons geluk zo gammel dat eekhoorns er van dromen.

Je hebt sex en je hebt liefde

Je hebt sex en je hebt liefde. En slangenmensen.
Die vervellen en je zit er zelf onder. Je hebt ook twee slangenmensen.
Je reinste onwelvoeglijke oeroeboeroe die verboden moet worden.

Voor de modelburger raden wij vooral de liefde aan.
Er is altijd wel wat te beleven in de liefde, vooral voor elkaar.
Seks past daar ook bij, maar geniet met mate.

Voor de lelijke burger raden we porno aan. Haha.
Geil is de gezapige zondagmiddag van de lijfelijkheid.
Als jullie niet zo lelijk waren zou ik jullie liefllullen.

[95]

En dan. Voor de Superburger. Seks en liefde.
Allebei tegelijk. Ben je je leven zoet mee.
Dus kies maar. Model, lelijk, of super.
Allemaal super, natuurlijk. Supersuppels.

Aantekeningen uit de isoleercel

Sinds ik gek op je ben is het of alles zich dempt, mijn dictatoriale stem en de muren dempen elkaar, alsof ze mij in de schaar willen nemen. Hoor alleen nog voetstappen op de lemen vloer, hoop dat ze niet stoppen bij mijn deur, zing liedjes die niemand wil opnemen, zelfs de bewaking niet of de NSA. En jij? Perenbloesem in Appelscha.

[96]

Sinds ik gek op je ben is het alsof ik met mijn pornohoofd op een saai feest sta en alle muurbloempjes willen van dattum, en ik krijg hem niet omhoog want ik zie geparfumeerde doodskoppen in hun plexus solarium of linkeroog, help me, help me zwart heldermaantje, desnoods trek ik een baantje door de taal. En jij? Een grauwe klauwier in Bloemendaal.

Mijn kamer is een monster van een andere kamer. Voor jou leefde ik, zal ik sterven. Ik kan niets leren van die afstandelijke stem. Wel kan zelfs Jezus zijn soepkop met zo'n vermicellilachje bederven, en het alfabet is ook maar een maniertje als je verliefd bent. Zes landen in Ottomania hebben vlinders in de buik, één land in Oost Europa. Mijn poëzie is een isoleercel voor oude koningen die een bloedhekel aan Gesamtkunstwerken hebben. Ik sloot ze op voor jou.

En jij? Jij pijpt ze, onzorgvuldig, een voor een, met je topografische mondje.

Hallo schatje. Chaos is mijn pony.

Een zakkammetje om de sterretjes uit haar manen te kuifen.
Jouw oorbellen om aan haar staart te hangen.
Gedresseerde lippen, een springerig kusje uit het grote ponyboek.

Wil al jouw schoenen vol vers hooi stoppen.
Ze buitenzetten, in het knollige duister.
Samen met jou door het sleutelgat loeren.

Je rosse wangetjes tegen de mijne voelen kammen.
Je ogen wortel laten schieten in de mijne.

[97]

Morgen, je haar galoppeert in je nek, ga je
naar je kantoorunit je schoenen ruikend naar vers hooi
en alleen ik en jij weten van het knollige duister

de hele dag je kleine hinnikhartje
rommelig genoeg om plek voor mij te hebben.
Hortsik, dotje. Laat je oorbelletjes rinkelen.

Tieners neuken niet recht.

We weten allemaal dat het waar is. Tieners neuken niet recht.
Ze wrijven over elkaar als schapjeswolken.

Een gitaarstemmer op het podium
die voor het eerste couplet al zijn drankje opheeft.
Het publiek aankijkt met zo'n betekenisvolle blik.

[98]

Ik ben een ouwe lul wil een echte vrouw,
wier borsten zwaartekracht respecteren.
Om eerlijk te zijn het maakt allemaal geen hol uit.
Er is alleen liefde en het kontje van respect dat blijft hangen.

In de wolken

Mijn dochtertje is van streek
omdat ik dit gedicht met HAAR PEN moet schrijven.
Ze begint te huilen. Ik denk: is dit
gedicht die pijn waard? Ja.

Een gedicht is het duizendjarenplan van een gevoelige ziel.
Dus ik zeg: die pen is lelijk.
Het konijn op de pen is een onkonijn.

Ze begint me te slaan.
Maar pappa is een experimenteel dichter en geen wenpappa.
Had je een wenpappa gewild had je maar
in de wolken geboren moeten worden.

Maar ik vertel er niet bij
dat ik een inktzwarte regenboog in mijn hart ronddraag
want kinderen moet je soms
tegen poëzie in bescherming nemen.

Je gaat overal smurven zien

Sommige vrouwen
proberen je uit alle macht uit te gummen
en daar hebben ze zo'n
heerlijk gemeen gumkutje voor.

Ze gummen gummen gummen gummen
je helemaal naar de klote.

[100]

Dan word je verliefd.
Gedraag je je minder leuk.
Blijkt het verdomme gelukt.

Inktgummen zijn voor mietjes.
Lang leve de potloodliefde.

De rups

Als je vroeger een meid wilde zoenen ging je in de rups.
Niets werkt beter dan de middelpuntvliedende kracht.
Zodra de kap over het wagentje werd getrokken
ging je hand onder haar rokje
en zoende je haar, hard als de sirene, drie minuten lang.

Je maag werd behangen met vlinders
en dankzij die middelpuntvliedende kracht
hoefde de liefde minder werk te doen,
maar je had ook idioten
die zwerden bij de botsautozoen
van die hangers, die al hun zakgeld
aan de boksbal kwijt waren en daarna vlug
verloofden, trouwden met de eerste de beste,
en dan zag je zo'n sukkel nooit meer terug.

Doodswens

Ze neemt mijn urn in haar fijngelaste handen,
drukt hem tegen haar warme boezem aan.
Op deze grimmende woensdagavond
loopt ze door een sluier van motregen
richting zee. Links een vuurtoren,

[102]

rechts uitvagende duinen. Dan drukt ze
mijn urn in het zand, vlakbij de vloedlijn
hurkt en gooit het dekseltje de branding in
waar het liefst drie keer ketst
als was het een opperbest steentje.

Op haar zachtgeregend gezicht
af en toen het strenge licht van de toren,
grijsgouden hoervoetjes hoervoeten
om zich te mengen met de vloed.

Ze fluistert mijn geboortenaam, bekwaam
zoals het hoort. Op zee toont zich de zeevonk,
van kleren ontdaan biggelt ze de golven in,
links de geselende toren, rechts de duisternis

en ik omring haar, als een gouden worm
die zichzelf baren wil en de oeroeboeros
van het noorderlicht, de aurora borealis
staat op de horizon in al zijn torenplicht
en golven zinken de golven in, terwijl ze

haar benen inzeept met maanschuim,
doodette, in haar pashokje...

Aan dichtertjes die niet in de muze geloven

Jullie hadden gelijk. Red me alsjeblieft.
Ik schrijf alleen beter omdat ik mezelf zo goed kan kwellen.
Er bestaan alleen redelijke mensen met kleeerhangergedichtjes.

Waarmee ze foetusfantasietjes uit de schimmelkut
van een demente roze pony peuteren en mij
– dienaar zonder weerga van allesomvattende maantjes –
bestoken om me klein te krijgen, maar ze snappen niet

[104]

dat ik allang door een speld moet staan pissen,
al eeuwen door een speld sta te pissen,
en al mijn liefde de smeekbede was
van een allang verstorven diersoort.

De herfst moet zich aan de regels houden

Alles schermt met zichzelf door bladloze straten,
de staat straalt, is onsterfelijk. Jij duisterbrilt door gevallen sneeuw.
Gevalen blaadjes doen geen gevallen blaadje meer.
De dood kan aan jou een puntje zuigen.

Sigarenmakers hebben het al opgegeven, schreef Vlek.
Dat was dertig jaar geleden. Toen rook liefde
nog naar verbrande brieven. Elk gedicht dat ik schrijf,
een snipperdag in een schrikkeljaar vol papier.

[105]

Treinrails littekenen het landschap.
Kocht nog een boek van een foute dichter, voor in de foutkast.

Huilen in pornofilms

Met een vriend heb ik een plan een pornofilmbedrijf in Bulgarije te beginnen maar dan alleen met mensen die huilen terwijl ze neuken. Of beter gezegd dat de man huilt, de man moet huilen, de vrouw moet streng en boos zijn, boos om die stomme huilende man die niet hard genoeg neukt. En dat ie net als ze in de kont gepakt wil worden weer een slappe krijgt of stuntelt met het condoom en dan weer begint te grienen.

[106]

Loserporno.

Want er is alleen winnerporno.

Elke scene duurt twintig secondes.

Ons doelpubliek: mannen die enorm goed in bed zijn en die zich willen verkneukelen aan de realiteit. Heel modern, een niche business.

Je zult zien dat het een groeimarkt is. Iedereen is die grote onsterfelijke lullen in krappe kontgaatjes nogal beu. Mensen willen authenticiteit en echt gevoel.

Ze willen mij op papier zien falen, zodat ze eens goed kunnen lachen. Ik begreep dat, en daarom ben ik nu de populairste dichter. Ik huil altijd als ik een vrouw neuk, daarom draag ik bijna altijd een zonnebril.

ALS IK DE NOBELPRIJS VOOR LITERATUUR WIN GA JIJ
VAN MIJN BANGALIJS

Als een gouden brandnetel sta ik dan in een wolk van as en fall-out.
Men zal zeggen 'hij heeft haar geprikt', niet meer of minder.

Mijn naam gorgelt in de meest frêle poppenkeeltjes.
Je maalde me af met je cementmondje, of je een betonmolen was.

Nu is het gedaan. Hoewel elke slaapkamer een canon verdient.
De gratie waarmee ik schrap - de gratie van de literatuur zelf.

[107]

Elke regel die ik nog zal schrijven een bangalijs
voor andermans bundeltjes en jouw cementmondje
zal een woud van grote nobellullen bloemlezen,

maar mijn slaapkamer heeft zijn canon verdiend
en de gouden brandnetel van de gouden stilte straalt
door een wolk van as en fall-out.

Over muziek

[108]

Goede muziek is sexy. Goede muziek is cool. Akkefietjes als kapsels en kleding zijn ook belangrijk. Kapsels moeten belachelijk zijn, dat is het universum zelf ook. Kleding moet langdradig zijn. Een goede melodie klinkt altijd een beetje verdacht. Een beetje muziekstuk kan niet anders dan enorm sportief zijn. De beste muziekstukken zijn zo sportief dat je ze moeiteloos met het lichaam zelf kunt verwarren. Het kroezige element van muziek komt tot uiting in de sociale wanorde die de muziek met grote regelmaat op moet roepen. Muziek moet mieters zijn. Muziek die er niet in slaagt mieters te zijn is muziek die overal thuis hoort en daar houdt niemand van. Je wilt, als luisteraar, de muziek vaak een handje helpen. Muziek is de harmoniële veiligheidsdienst van de universele orde en er moeten soms harde noten worden gekraakt om de juiste vorm van muzikale sociale controle middels drammerige melodietjes in het collectieve geheugen van de groepsmens te dirigeren. Als luisteraar neig je ernaar deze vorm van sociale controle te gedogen omdat je lichaam snakt naar systematiek. De ultieme systematiek is die van de liefde, en dat is de reden dat veel ontmaagdingen gepaard gaan met het afspelen van langspeelplaten, zelfs in het tijdperk van de BLAUWREET.

Hermetische poëzie

Als het moeilijk wordt smijt iemand bier.
Iemand anders begint muziek te maken met zijn portemonnee
waaruit de vergeelde foto's van andermans vriendinnen zijn verwijderd.

Dan gaan we, teleurgesteld, naar huis
zonder over al dit ook maar een haiku te schrijven.

Waarom ik in slaapkamers neuk

Omdat mijn kasteel te zwaar is voor de wolken.

Omdat op een draak neuken net als draakneuken niet realistisch is.

Omdat ik bang ben van de bezemkast waar
behalve de pierlala van de dweil enkel
stoppen te vinden zijn om alles in stand te houden.

Omdat ik nu drieënveertig ben.

En als ik viereënveertig ben zal het misschien anders zijn.

[110]

Ook dan zullen grijze stoppen de dood stoppen.

Er zo'n tellertje zijn waar je liever nooit op kijkt.

En wie denkt dat ik niet van liefde hou,

zegt dat ik stenen aan mijn voeten bond om niet weg te vliegeren,

ik ken de bezemkast van de menselijk geest

waar jullie de sterretjes opsluiten, jullie stampen

al mijn gedichtjes van buiten, maar ik ben onschuldig,

onschuldig, omdat mijn kasteel te zwaar is voor de wolken,

omdat het een wolksteen is waarop de dood slaapt.

Euthanasie

Ik hou van seks met uitgestorven diersoorten
en ga dus naar de gedichtenmiddag.
Rimpels, rimpels, om door te bladeren
maar dan nog zien ze hoogstens
een oude cartoon, een blote speelkaart op een spaak.

Je werd voor het laatst naar binnen gekard vandaag.
Straks komt de zuster met haar zoete croissantjeshoofd

klapperen jullie als één trieste oervogel
door helverlichte gangen, het is allemaal zinloos, zinloos

het molen van een vogel die wiekt en waarwiekt,
een in slow motion uitstervend gezelschapspel.

Martijn Benders Dag

Ik lees een gedicht voor over Jan Lul die wat mij betreft kan doodvallen omdat hij dit gedicht toch niet leest. Een vrouw reageert geshockeerd. Ze zegt dat ze wil leren poëzie begrijpen. Ik geloof er geen reet van, snap niet wat het met Jan Lul te maken heeft. 'Als jij mijn gedicht probeert begrijpen ben je dus Jan Lul niet', probeer ik nog vergeefs. Ze kijkt me gekrenkt aan. Wat een klootzak dat hij iedereen zomaar voor Jan Lul uitmaakt omdat ze zijn gedichten niet lezen.

[112]

Ik heb haar door.
Ze wil gedichten niet begrijpen maar opsluiten.
Een harpie, een roofvogel met een mensenkop
poëziemiddagjes afstruinend
de vleugels verborgen in een zacht vloekend mantelpakje
onder haar net wat te lange nek ongeloofwaardige sieraden

waarin ze gekwelde zieltjes ving van dichtertjes
die minder slim waren dan ik, zieltjes
uit de zinloze grabbelton van de literatuur, bibliotheek na bibliotheek
struint ze af met roofpas, op zoek naar begrip
altijd vindt iemand een zwarte veer, na sluitingstijd,
stekend uit een boek dat nooit het licht had mogen zien.

Ze is een noodlottig schepsel, net als ik.
De uitvinding van het kwade genie van poëziemiddagjes.
Ze wil een sterretje van mij maken, een genekt sterretje.

Maar met mij valt niet te praten.
Ik heb een enorm gezellig vogelhoofd,
met twee diamanten als ogen die versjes
en mythologische monsters malen.

Een zweetdruppel glijdt langzaam een betonmolen in.
Een zweetdruppel glijdt tergend langzaam een betonmolen in.

Hoor wie klopt daar, kinderen.

Vriend, hamer niet op je gedicht.

Je jaagt oervogels weg, buitenwereldse libellen.

Je zit alleen in het bos en vertaalt oorverdovend hout.

Hertjes verliezen hun gewei aan de takken en het zijn maar takken.

Beul je woorden niet af. Wees eens lief voor een meisje.

En als ze morgen met een ander slapen wil, vergeet die circusact.

Besef dat woorden oren hebben, zeker voor jou.

[114]

En de wereld valt niet weg te schoffelen op papier.

Je hebt niet maar tijd voor één gedicht.

Vergeet dat elke schrijver steeds hetzelfde boek schrijft.

Ik ken ze allemaal, ze vreten wolken en poepen wolken uit.

Ze kloppen, maar kloppen niet, ze moeten altijd kloppen.

Godverdomme

Voor het stoplicht van mijn plichtsgevoel
trollen de motoren van de liefde.
Ik mis iets in mijn leven. De staat.
Een veilige dood in een afgeluisterd graf.

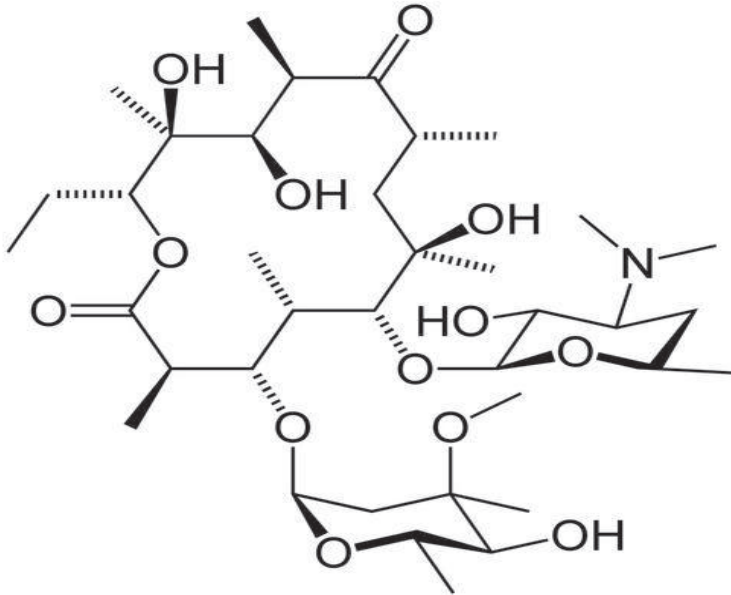
Antikamer

Het is in orde, mama. De gouden modder ligt er nog,
De sneeuw wordt al mottig, de zon kinds.
Alle kinderen zal ik een mooie lijst geven,
een zwaarzilveren die je niet tegen kunt spreken.

Het is in orde mama.
Dat je borsten gestencild op je lijf zitten
als oude kindertekeningen
en 's nachts dingelingen verdwijnen
is geen reden tot paniek.

Jij en ik hebben aan een woordje toch genoeg,
luister naar het zachtbladerend stof
van een afwezige liefde.

Kijk,
de koevoet van de maan hangt tussen de bomen.
Prakken is seksie, prakken doet iedereen.

[117]

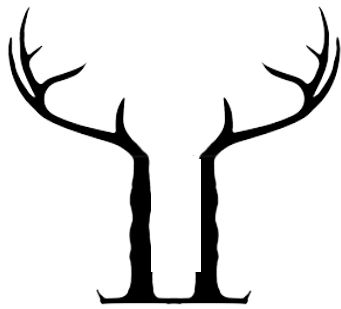
Is het jullie ooit opgevallen
 hoezeer scheikundige formules op een orgie lijken?
 Vooral die ene met die N
 die op die HOO gaat zitten
 en erbij met zijn armen zwaait
 OH OH OH HON

Verdieping 13

[119]

"Death is for a long time. Those of shallow thought say that it is forever. There is, at least, a long night of it. There is the forgetfulness and the loss of identity. The spirit, even as the body, is unstrung and burst and scattered. One goes down to death, and it leaves a mark on one forever." R.A.Lafferty

De moeder riep naar haar zoon, van heel ver weg
de moeder riep naar haar eigen zoon, riep van ver weg
ze liep naar de voorkant van het huis en schreeuwde daar
en knoopte haar zware knot van haren los
een zwarte vlag, wapperend in de wind
ze knoopte met haar vingers de ranke sterren samen
een maanprop over haar gezicht
en zo riep ze naar haar lieve zoon
zoals ze eens naar haar kleine kindje riep -
ze stond voor het huis en sprak met de wind
sprak met de zangvogels
de liefdeskreten van wilde ganzen
schreeuwden door het van wind gevingerde riet

naar de oplichtende wilde aardappelvelden
naar de gezette, opeengeklusterde stieren
onder de fluweelboom, de schaduw van een put
ze schreeuwde naar de opspringende vissen
naar de opwellende ringen van water -
Stil! Jullie vogels en takken,
stil, want ik ben aan het roepen
wees stil, ik wil nu spreken
hou je mond eens, zuchtende grond
bevende vinnen, parasols van blaadjes.
Zwijg, diep gebrom van het sap
roddelpraat sijpelend uit de atoomdiepte
broze maagdjes, borstwollen kuddes
wees stil, want ik roep hier
ik roep naar mijn eigen zoon!

De moeder riep naar haar eigen zoon
de schreeuw rees omhoog, tolde
in de draaikolk van het universum –
zijn blad schitterde in het licht
als de schubben van een spinnende vis
als salpeter in de mijnen, ijzer op de weg –
zo riep de moeder naar haar eigen zoon:
kom terug, mijn lieve zoon, kom terug
Ik roep je, ik ben het, je eigen moeder!
Ik roep je, ik, de bedding van jouw stroom!
Ik roep je, ik, jouw fontein, jouw bron.
Ik roep je, de speen van je geheugen.
Ik roep je, jouw voddige tent,
kom terug, mijn zoon, kom terug.
Ik roep je, jouw vergoten lamp.

[130]

Kom terug, mijn zoon, ik klap steeds tegen alles aan.
Heb littekens en wallen onder mijn ogen, boven mijn wenkbrauw
mijn kuit, mijn dij -
dingen vallen me aan, stotend als drieste rammen
de tuinpaal, de stoelen, het hek,
deuren stompen me als zatlappen op zaterdagavond
het licht is kapot, de schakelaar staat onder stroom
bloed kruipt door mijn huid als door gestenigde vogels
scharen spartelen als metalen krabben
lucifers springen met mussenbenen, het handvat
van de emmer is van lucht
kom terug, mijn lieve zoon, kom terug
ik kan niet meer rennen als een jonge moeder
mijn benen zijn rijp van de winde

knoperige, paarse wortels groeien in mijn dijen
mijn tenen zwellen op van de kalk
mijn vingers verstijven, mijn vlees hard als een schelp
als een slakkenhuis, een hard geworden leisteen
mijn takken zijn ziek, droog, en breken vlug -
kom terug, mijn zoon, kom terug.
Ik ben betoverd,
verwilderd, vol met visioenen -
ze breken uit mijn rottende klieren
als een haan die op een winterochtend
naar bevroren kleren op een hek pikt.

[132]

Ik roep naar je, je eigen moeder
kom terug, mijn zoon, kom terug -
zeg me wat dit alles betekent
breng het onder controle, tem het mes,
roep de koppige kam tevoorschijn
want ik ben maar twee zanderige ogen
bubbels van licht: als een libelle die
zoals je goed weet, mijn kind, twee
kristallen appels op haar schedel draagt.
Ik ben twee reusachtige ogen zonder gezicht
en hun zicht is niet van deze wereld,
kom terug, mijn zoon, kom terug -
en adem alles weer tot leven.

De jongen luisterde
schudde met zijn hoofd
met emmergrote neusgaten
snoof hij, zijn dooraderde oren prikten het geluid
van die schreeuwende stem, zijn lichaam verstijfde
alsof hij de stap van een jager hoorde
of een rookpluim zag in het bos als
het rookblauwe bos weent
om zijn eigen brand, hij draaide zijn hoofd
en hoorde de vertrouwde stem roepen
en plots verstijfde hij van angst -
zag dat zijn romp bedekt was met bont
dat hij twee gespleten hoeven had
staarde naar zijn varenachtige huid
en de harige appels van zijn knieën
die tussen de lichtgevende lelies knielden.

[134]

Hij gallopeerde naar een poel,
zijn borst ploegend door de varens,
vlokken schuim dwarrelden naar de grond;
zijn vier zwarte hoeven
stampen alle bloemen dood
en een kleine salamander lag
op de grond met een gebroken nekje.
Hij gaat over de poel hangen
en staart in het maanverlichte water -
een beukenboom met de maan in zijn haar
beeft – de poel laat een hert zien!

Hij ramt zijn gewei tegen een boom
zijn nek vol touwerige aders
briest en met gespannen zenuwen
probeert hij terug te schreeuwen
maar alleen de roep van een hert
hoort zijn moeder in de echo terug -
dan blaast hij, blaast hij het watermonster weg
blaast, en in de draaikolk van zijn adem
in die vloeibare wasem van de nacht
zwemmen kleine, bebladerde visjes rond
die nu uiteen schieten, met diamanten oogjes
en komen de veren van het water tot rust
dan staat daar een hert, in het maanschuim.

En nu roept de zoon terug
hij loeit, met zijn kop in zijn nek
de zoon roept terug met zijn hertenstem
die draalt door de wilde mist -
moeder, moeder
ik kan niet terugkomen
moeder, moeder
roep me niet, alsjeblieft
mijn pleegster, mijn voedster
mijn schitterend lenteschuim
mijn dak waaronder ik groeide
tent die me uit de vorst hield
moeder, mijn moeder
vraag me niet te komen
moeder, mijn moeder
mijn enige zijige bloem
mijn gouden vogel
moeder, moeder

[136]

zou ik terug komen
ik zou je op mijn gewei spietsen
zou je oude lichaam ermee over de grond sleuren
met mijn hoeven zou ik je borstjes vertrappen
mijn horens zouden je steken, ik zou je bijten
zou trappelen op je lichaamsdelen
als ik terugkwam,
moeder, moeder
ik zou de ziel uit je lijf scheuren
bromvliegen zouden zich eraan vast klampen
de sterren zouden in schaamte staren
naar de zachte lelie van je spleet
die me ooit zo'n tere warmte bood
met zijn luster van oliën
warmte als het ademende vee
ooit Jezus gaf, je moet
me niet roepen, moeder, mijn moeder
je zou verstenen
je zou sterven
als je je zoon zag komen.

Elke tak van mijn gewei
is een spoel van gouden ringen
elke twijg van elke tak
is een klont brandende kaarsjes
elke messcherpe punt
is een mooie doodskaars
elk kanten blad van mijn gewei
een gouden altaarskleed.
Geloof me, je zou sterven
als mijn spartelende gewei
de hemel zou bedekken
net als op Allerzielen
het kerkhof verlicht is
door kaarsjes, blad voor blad.
Mijn hoofd is een versteende boom.
Moeder, moeder
als ik je zou vinden
je zou afbranden tot een zwarte stomp.

[138]

Als een oud vod zou ik je
in de fik steken, moeder.
Moeder, moeder,
roep me toch niet –
als ik terugkwam
zou ik je opvreten
en het huis aan puin slaan
met mijn duizendtallige horens.
Ik snij de bloembedden aan flarden.
Ik verscheur de bomen
met mijn hertentanden.
De put drink ik leeg
in een enkele teug –
kwam ik terug
dan zette ik het huis in brand
en galoppeerde ik weg
naar de begraafplaats
en daar zou ik met mijn fijne neus
mijn vader opgraven
de deksel van zijn kist scheurend met mijn tanden –
ik zou zijn botten versplinteren!

Moeder, moeder
roep me niet terug
ik kan niet terug
als ik terug zou gaan
zou ik je doden.

Zo riep de jongen met de stem van een hert
en zijn moeder gaf hem antwoord
kom terug, kom terug mijn zoon
Ik roep je, ik ben je eigen moeder
kom terug mijn zoon, kom terug
ik kook zuurkoolsoep voor je, je mag er uienringen in doen
krakend tussen je tanden als stenen tussen de kaken van een reus
ik geef je warme melk in een schoon glas
in mijn kelder een nest vuurbuikkickers
in mijn kelder blinkt een reusachtige groene pad.
Ik zal zacht wijn gieten in girafgenekte flessen
en met mijn stenen vuisten kneed ik brood – want ik weet
hoe je zo'n kleine, schuimgebuikte mik maakt
met van die zondagskneepjes. Kom terug
kom terug mijn zoon, ik plukte bossen veren
uit krijsende ganzen voor je vederige bed
het witte vet droop uit hun wonden
ik heb je stromatras in de zon gelegd, uitgeschud
de geveegde binnenplaats wacht op je, de gedekte tafel.

Aiiii moeder, moeder
ik kan niet terugkomen.
Geef me je mik niet, je zondagskneepjes
of zoete geitenmelk in een gebloemd glas.
Maak mijn bed niet springerig en zacht
en laat die ganzen eens met rust, wil je –
gooi die wijn maar weg, giet het over mijn vaders graf
en weef die uienringen maar tot een krans.

[140]

Warme melk zou als azijn worden in mijn mond
een steen zou het melkbrood verpletteren,
wijn in mijn glas zou in bloed veranderen
en elk beddenveertje in een vlam
de kleine drinkbeker, een lelieblauw zwaard
aiiiiii moeder, aiiii, aiiii moeder
ik kan niet terug naar mijn geboorteplaats
alleen het groene woud kan mij in toom houden,
het huis is te klein voor mijn enorm bontgewei
de binnenplaats geen plek voor mijn horens
de schuddende wereldboom van mijn vertakkend gewei
met de sterren op zijn takken, de melkweg als zijn mos

Ik kan alleen zoetruikend gras eten
het tere, jonge gras is nu mijn voer
ik kan niet meer uit een gebloemd glas drinken
alleen nog uit een poel, een schone, heldere poel!

Ik begrijp het niet, begrijp je rare woorden niet, zoon
je spreekt met een hertenstem, de ziel van een hert
raast door je heen, mijn arme jongen.
Als de tortelduif huilt, dan huilt hij.
Als de kleine vogel roept, dan roept hij, mijn zoon.
Waarom ben ik het ongeluk van de schepping?
Herinner je me nog, herinner je je kleine moedertje, mijn zoon?
Ik snap het niet, ik snap je zielige gehuil niet, zoon.
Weet je niet meer hoe blij je naar huis rende
met het schoolrapport in je hand
je sneed kikkers uit elkaar en plakte hun ingewanden
op het tuinhok, verloor je zelf in vliegtuigboeken
hielp me de was doen? Je was verliefd op Irene B.
en H.S. de kunstenaar was je beste vriend, zijn baard
als een tros wilde orchideeën. Weet je niet meer
hoe blij je was als je vader zaterdagavond
nuchter thuiskwam?

Aiii moeder, doe me dit niet aan. Mijn liefje en mijn vriend
ze zwommen koud als vissen van me vandaan.
Die schilder met zijn papaverstem, wie weet
waar hij heengegaan is, moeder, waar mijn jeugd is?
Heb het niet over mijn vader, verdrietsbloemen
groeien uit zijn zanderige vlees, hij raapt zijn gele botten
bij elkaar en waggelt zijn graf uit, zijn haar, zijn nagels
ze groeien weer, alsof het lente is. Aiiii, aiii.

[42]

Oude Willem kwam, de kistenmaker, een kriel met poppengezicht
hij zei ik grijp je bij je voeten, we doen je netjes in de kist
maar ik kokhalsde van angst, ik kwam net uit Pest
daar ging jij ook vaak heen, met de trein... een doodsgriener, de rails
zaten in de knoop. Aiii, ik zou mezelf aan flarden snijden
terwijl de kaars schaduwen op je gezicht puddelt.
Latzi, onze nieuwe schoonbroer, de kapper, schoor je.
De kaarsen kwijlden als babies. Hun ingewanden
smolten naar buiten, de glinsterende darmen
de zenuwen open en bloot.

De koorvereniging stond er met paarse kappen
te loeien om je dood als vee en ik raakte
je voorhoofd aan. Je haar leefde
ik hoorde het groeien, ik zag de stoppels
opkomen op je kin en de volgende ochtend
was je kin pikzwart, en de dag erna was
hij stekelig als de ossentong van een adder
een plakje harige meloen, een gele duizendpoot
met de huid van een blauwe kool. Aiiii
ik dacht dat het de kamer zou overwoekeren
de binnenplaats, de hele wereld
jouw baard en haar, en de sterren
die er als ongedierte in brommen.

[143]

Aiii, aiii. In de dikke groene regen
hinnikten de rode merries die trokken van angst
eentje schopte naar je hoofd, de ander piste hulpeloos
haar paarse kut flappend als de tong van een gehangene.

De koetsier vloekte, regen spoelde het schallen
van de fanfare weg, je maatjes stonden te snikken
en hun neus te snuiten. Ze stonden hun neuzen te snuiten
bij de bedistelde kerkmuur van de kapel
bliezen het dikke stof van de troosteloosheid weg
met hun harde, ronde glinsterende hoorns
met een deun die de leegte van rottende lijken inkroop
versteende liefdes, verschimmelde vrouwen
de vermolmdde milities van opa's
paasbellen als verlossers met wannende vleugels
mariniers stijf van het salutereren.

Ze bliezen met tandvlees-roze tanden, de vrienden
met zwarte opgezwollen leverlippen en jij
jij ging ze voor: Dat was het, jongens! Fantastisch!
Aiiii, stop niet met spelen – op je gekruiste handen
zaten twee gouden spinnen die uit je hart
zilveren draden trokken. De schoenen in de kast
wachten op een passende erfgenaam, je hardvochtige
broodkruimelvoeten leken kinderachtig klein
in die belachelijk witte sokken, en je maatjes bliezen
in de zwierende regen, de trompetten hikten
als stalen adamsappels, als de klauwen van een vogelreptiel
als de tanden van Megalodon
glinsterde het koperwerk die donkere namiddag.

Aiiii, moeder, moeder, spreek niet over mijn vader.
Laat hem met rust. Zijn ogen staren als knoppen uit de aarde.

De moeder riep naar haar eigen zoon
riep, van ver weg,
kom terug mijn zoon, kom terug.
Kom uit die stenen wereld vandaan.
De ijzeren bruggen en tramlijnen, ze verlangen naar je bloed
ze halen wel honderd keer per dag naar je uit, je slaat nooit terug. [145]
Ik roep naar je, je bloedeigen moeder
kom terug mijn zoon, kom terug.

Daar stond hij op de kruin van alle tijden.
Daar stond hij op de hoogste berg die de schepping kende,
daar stond hij bij de poort der geheimen –
de punten van zijn gewei speelden met de sterren.

[146]

en met zijn hertenstem riep hij, riep
terug naar zijn moeder die hem baarde –
moeder, moeder, ik kan niet terug.
Ik sterf elke dag drie miljard doden
elke stam van mijn gewei is een dubbele zuilenrij
elke tak van mijn gewei een hoogspanningsdraad
mijn ogen zijn havens van vrachtschepen, mijn aders smerige kabels
mijn tanden ijzeren bruggen, mijn hart een briesende zee vol monsters
elke wervel is een bloeiende stad, mijn milt een tuffend binnenschip
elke cel een enorme fabriek, elk atoom een zonnestelsel
mijn testikels zijn de zon en de maan, de melkweg is het merg
van mijn rug. Elk punt in de ruimte een korrel van mijn lijf.
Elk sterrenstelsel een droedel van mijn brein.

Zoon, mijn verloren zoon, ik wil je nog steeds terug.
De ogen van je moeder, die libellenogen, zullen niet
rusten tot je weer thuiskomt.

Om te sterven kom ik terug, alleen om te sterven.
Om te sterven, moeder, alleen daarom kom ik terug.
En dan kun je me in mijn kinderkuis leggen
en met je verschrompelde handen mijn lijf wassen
mijn ogen, met de opgezwollen klieren, dichtkussen.
En als al het vlees van me afvalt,
en de stank voor de bloemen zoet gaat ruiken
zal ik een foetus worden, die jouw bloed drinkt
dan zal ik weer jouw kleine jongen zijn –
en dat zal alleen jou pijn doen, moeder
aiii, het zal alleen jou maar pijn doen.

You do not have to be good.
You do not have to walk on your knees
For a hundred miles through the desert, repenting.
You only have to let the soft animal of your body
love what it loves.
Tell me about your despair, yours, and I will tell you mine. [149]
Meanwhile the world goes on.

Uit *Wild Geese* van Mary Oliver

#logboek

#radio

'In een klein land' is een vertaling van een gedicht van Otto Orban. 'Krabben' en 'Op het mosbed van de kosmos' stonden in de oorspronkelijke uitgave van *Wat koop ik...* en zijn per abuis weggelaten uit de Van Gennep heruitgave. Beide zijn bewerkingen gebaseerd op gedichten van Ottó Orbán.

[150] 'Liefde in tijden van grote poëzie' verscheen eerder in het blad *Samplekanon* en 'De revolutie' en 'In het Art Hotel' in literair tijdschrift *De Gids*.

'Kinderachtig' is gebaseerd op *Microscripts* van Robert Walser. 'Vandaag was een dag vol paniek' is een hertaling van een songtekst van Bonnie Prince Billy. 'Vraag vergiffenis aan Jezus' is gebaseerd op een lied van George Brassens. 'Verwachtingsliedje' is gebaseerd op een liedje van Zeki Müren.

#het dode huis

Hertaling van het gelijknamige gedicht van Yánnis Rítsos.

#lectuur uit een ijzeren long

Een opdringerige verzameling voetnoten van de dichter zelf, die elke verstandige lezer het best zou negeren.

#verdieping 13

Een boek binnen een boek, bedoeld om met een vergrootglas te lezen. Stukken ervan zijn geïnspireerd op R.A. Lafferty, maar er is een keur van andere invloeden te ontwaren voor de oplettende speurder. Het gedicht 'De schoonheid van menselijke koppen' is een hertaling van een werk van Zabolotsky. 'De geranium' een vertaling van Roethke.

#herz

Hertaling van het werk 'De Jongen die in een Hert veranderde schreeuwde door de Geheime Poort' van Ferenc Juhász. Ik heb bij de interpunctie in dit gedicht bewust de meeste eindkomma's weggelaten om de vloeibaarheid en de visionaire kwaliteit van het werk te behouden.

[151]

#sauseschritt

Sauseschritt is een woord van welke de fonetische en inhoudelijke betekenis elkaars tegengestelde zijn. Het woord ken ik uit een jaren 80-liedje van de Neue Deutsche Welle formatie DÖF

Sauseschritt bevat 127 eigen gedichten, 7 hertalingen en 8 vertalingen. Sauseschritt werd door mij getypeset in Janson SSK en de iconen en het binnen en buiten ontwerp zijn ook door mijzelf gemaakt.

[152]

sık bakalım
sık bakalım
biber gazı sık bakalım
kaskını çıkar jopunu bırak
delikanlı kim bakalım

